

BEROEPSETHIEK
voor
PSYCHOLOGEN

Beroepscode 1998

Inhoud

Deel 1

**De Beroepscode voor psychologen 1998
van het Nederlands Instituut van Psychologen 3**

Deel 2

Reglement voor het Toezicht 33

Deel 3

Overige informatie 45

Deel 4

Index bij deel 1 Beroepscode 51

Deel I

De Beroepscode voor psychologen 1998

van het Nederlands Instituut van Psychologen

NB. De artikelen van de beroepscode hebben een viercijferig nummer.

Inleiding 7

Preamble 10

I. Algemeen 12

- I.1.1.1 Samenhang van de code 12
- I.1.2 Begrippen 12
- I.1.3 Algemene bepaling 13
 - I.1.3.1 Zorgvuldigheid 13
- I.1.4 Bijzondere omstandigheden 14
 - I.1.4.1 Onverenigbaarheid van code-artikelen 14
 - I.1.4.2 Afwijken van de beroepscode 14
 - I.1.4.3 Toepassen van uitzonderingsbepalingen 14
 - I.1.4.4 Afwijken van de beroepscode vanwege specifieke wettelijke regels 14
 - I.1.4.5 Wettelijk vereiste nakoming van de opdracht 14
- I.1.5 Vertegenwoordiging van de cliënt 15
 - I.1.5.1 Minderjarige cliënt 15
 - I.1.5.2 Informatie aan beide ouders 15
 - I.1.5.3 Meerderjarige wilsonbekwame cliënt 15
 - I.1.5.4 Strijdigheid met de belangen van de cliënt 15

II. De basisprincipes 16

III. Richtlijnen ter uitwerking van de basisprincipes 17

III.1 Integriteit 17

- III.1.1 Betrouwbaarheid 17
 - III.1.1.1 Vertrouwen in de psychologie en psychologiebeoefening 17
 - III.1.1.2 Voorwaarden voor aanvang en voortzetting van de professionele relatie 17
 - III.1.1.3 Reden tot beëindiging van de professionele relatie 17
 - III.1.1.4 Niet meewerken aan werkzaamheden die strijdig zijn met de code 17

III.1.1.5	Onafhankelijkheid en objectiviteit in het beroepsmatig handelen	17
III.1.2	<i>Eerlijkheid</i>	17
III.1.2.1	Voorkomen van misleiding	17
III.1.2.2	Geen misbruik van kennis, vaardigheden of overwicht	18
III.1.2.3	Vermelden van opleiding, kwalificaties, ervaring, deskundigheid en titels	18
III.1.2.4	Geen ongerechtvaardigde of bovenmatige verwachtingen wekken	18
III.1.2.5	Informatie over voorwaarden waaronder opdrachten worden aanvaard	18
III.1.2.6	Informatie over alternatieve theorieën of verklaringen	18
III.1.2.7	Bronvermelding	18
III.1.2.8	Zorgvuldigheid in het verkrijgen en weergeven van onderzoeksgegevens	18
III.1.3	<i>Rolintegriteit</i>	18
III.1.3.1	Vermijden van meervoudige rollen	18
III.1.3.2	Onderkennen van onverenigbare belangen	19
III.1.3.3	Niet aanvaarden van onverenigbare opdrachten	19
III.1.3.4	Vermengen van professionele en niet-professionele rollen vermijden	19
III.1.3.5	Niet oneigenlijk bevorderen van persoonlijke belangen	19
III.1.3.6	Geen seksuele relatie met de cliënt	19
III.1.3.7	Geen seksuele gedragingen ten opzichte van de cliënt	19
III.1.3.8	Verantwoordelijkheid na beëindiging van de professionele relatie	19
III.1.3.9	Persoonlijke relatie na het beëindigen van de professionele relatie	20
III.2	<i>Respect</i>	20
III.2.1	<i>Algemeen respect</i>	20
III.2.1.1	Respect voor kennis, inzicht en ervaring van betrokkene	20
III.2.1.2	Respect voor de psychische en lichamelijke integriteit van betrokkene	20
III.2.1.3	Non-discriminatie	20
III.2.2	<i>Autonomie en zelfbeschikking</i>	20
III.2.2.1	Respect voor autonomie en zelfbeschikking van betrokkene	20
III.2.2.2	Respectvol handelen bij beperkte zelfbeschikking van de cliënt	21
III.2.3	<i>Informatie en instemming</i>	21
III.2.3.1	Toestemming bij aangaan of voortzetten van de professionele relatie	21
III.2.3.2	Welingelicht aangaan en voortzetten van de professionele relatie	21
III.2.3.3	Dezelfde informatie voor opdrachtgever en cliënt	21
III.2.3.4	Inhoud van de informatie	21
III.2.3.5	Overleg over invulling van de professionele relatie	22
III.2.3.6	Informatie en instemming bij professionele activiteiten in ruimere zin	22

III.2.4	<i>Vertrouwelijkheid</i>	22
III.2.4.1	Geheimhouding	22
III.2.4.2	Geheimhouding bij rapportage aan een externe opdrachtgever of aan derden	22
III.2.4.3	Doorbreken van de geheimhouding	23
III.2.4.4	Informatie over het doorbreken van de vertrouwelijkheid	23
III.2.4.5	Reikwijdte van het doorbreken van de geheimhouding	23
III.2.4.6	Beroep op verschoning	23
III.2.5	<i>Dossier</i>	23
III.2.5.1	Beperken van het dossier tot relevante gegevens	23
III.2.5.2	Dossiergegevens over andere personen dan cliënt	23
III.2.5.3	Dossier betreffende een cliëntsysteem	24
III.2.5.4	Dossieronderdelen die betrekking hebben op meerdere personen tegelijk	24
III.2.5.5	Toegang tot het dossier	24
III.2.5.6	Toegankelijkheid, begrijpelijkheid en volledigheid van het dossier	24
III.2.5.7	Inzage in en afschrift van het dossier	24
III.2.5.8	Verbetering van, aanvulling op of verwijdering van gegevens in het dossier	24
III.2.5.9	Bewaartermijn van een op naam gesteld dossier	25
III.2.5.10	Recht op vernietiging van het dossier	25
III.2.6	<i>Gegevensverstrekking</i>	25
III.2.6.1	Gegevensverstrekking aan derden	25
III.2.6.2	Wettelijk verplichte gegevensverstrekking aan derden	25
III.2.6.3	Gegevensverstrekking in een interdisciplinair team	25
III.2.6.4	Gegevensverstrekking voor wetenschappelijk onderzoek en statistiek	25
III.2.6.5	Gebruik van gegevens voor wetenschappelijke publicaties, supervisie, etc.	26
III.2.7	<i>Rapportage</i>	26
III.2.7.1	Schriftelijke rapportage	26
III.2.7.2	Gelegenheid tot inzage voorafgaand aan de rapportage	26
III.2.7.3	Mondelinge rapportage aan derden	26
III.2.7.4	Correctie, aanvulling of verwijdering van gegevens in de rapportage	26
III.2.7.5	Blokkeren van rapportage aan de externe opdrachtgever	26
III.2.7.6	Inzage- en blokkeringsrecht bij rapportage van een cliëntsysteem	27
III.2.7.7	Beperking tot relevante gegevens in rapportages en verklaringen	27
III.2.7.8	Voorkomen van onbedoeld gebruik en misbruik van rapportages	27
III.3	<i>Deskundigheid</i>	27

III.3.1	<i>Ethisch bewustzijn</i>	27
III.3.1.1	Beroepsuitoefening in overeenstemming met de beroepscode	27
III.3.1.2	Noodzaak van een voortdurende kritische reflectie	27
III.3.1.3	Kennis van bijzondere wettelijke bepalingen	28
III.3.2	<i>Vakbekwaamheid</i>	28
III.3.2.1	In stand houden van professionele deskundigheid	28
III.3.2.2	Gebruik van doeltreffende en doelmatige methoden	28
III.3.3	<i>De grenzen van het beroepsmatig handelen</i>	28
III.3.3.1	Professionele en persoonlijke beperkingen	28
III.3.3.2	Grenzen van de eigen deskundigheid	28
III.3.3.3	Kwalificatie	28
III.3.3.4	Relevantie en beperkingen van conclusies	28
III.3.3.5	Professionele verantwoording van het beroepsmatig handelen	29
III.3.3.6	Dreigend verminderd vermogen tot verantwoorde beroepsuitoefening	29
III.3.3.7	Staken van het beroepsmatig handelen bij verminderd vermogen	29
III.4	Verantwoordelijkheid	29
III.4.1	<i>De kwaliteit van het beroepsmatig handelen</i>	29
III.4.1.1	Zorg voor kwaliteit	29
III.4.1.2	Medeverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het team	29
III.4.1.3	Adequate professionele en ethische normen	29
III.4.2	<i>Verantwoording</i>	29
III.4.2.1	Afleggen van verantwoording	29
III.4.2.2	Medewerking aan behandeling van een klachtenprocedure	30
III.4.3	<i>Voorkomen van schade</i>	30
III.4.3.1	Negatieve ervaringen	30
III.4.3.2	Ingrijpende indirecte effecten van het beroepsmatig handelen	30
III.4.4	<i>Voorkomen van misbruik</i>	30
III.4.4.1	Voorkomen van misbruik van resultaten	30
III.4.5	<i>Continuïteit van het beroepsmatig handelen</i>	30
III.4.5.1	Continuïteit van de professionele relatie	30
III.4.5.2	Verantwoordelijkheid voortvloeiend uit de professionele relatie	30
III.4.5.3	Verantwoordelijkheid voor waarneming bij onvoorziene afwezigheid	31
III.4.6	<i>De psycholoog en zijn werkomgeving</i>	31
III.4.6.1	Verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van ondergeschikten	31
III.4.6.2	Vrijheid om te kunnen handelen conform de beroepscode	31
III.4.6.3	Hulp en steun aan collega's, studenten en supervisors	31
III.4.6.4	Collegiaal appel	31

Inleiding

Het is een goede traditie dat psychologen zich nadrukkelijk bezinnen op de ethische kanten van hun beroepsuitoefening. Hoewel zo iets niet exclusief voor psychologen geldt, maakt de aard van het werk en de relatie met cliënten een voortdurende beroepsethische reflectie noodzakelijk. Een van de doelstellingen van het Nederlands Instituut van Psychologen als beroepsvereniging van psychologen, is daarin een belangrijke rol te spelen, met name door het vertalen van de beroepsethische principes in gedragsregels die als richtsnoer voor het beroepsmatig handelen dienen.

De beroepscode dient tot waarborg van de kwaliteit van de beroepsuitoefening in het belang van de cliënt, van de psycholoog, van andere betrokkenen en van de psychologiebeoefening in al haar facetten.

Daarmee komen de belangrijkste functies van de beroepscode in beeld.

Enerzijds dient de code als een leidraad voor het beroepsmatig handelen van de individuele psycholoog. Anderzijds is het een informatiebron over wat van de psycholoog in het algemeen kan worden verwacht en verlangd voor al degenen die te maken hebben met het professioneel handelen van de psycholoog.

Daarnaast dient de beroepscode als maatstaf waaraan het handelen van de psycholoog kan worden getoetst.

Het NIP kent een klachtenprocedure, vastgelegd in het Reglement voor het Toezicht, waarvan iedereen gebruik kan maken die weet heeft van ethisch onjuist handelen door een psycholoog die lid is van het NIP. De klacht wordt, met toepassing van het principe van hoor en wederhoor, behandeld door het College van Toezicht. Over de uitspraak van het College staat hoger beroep open bij het College van Beroep.

De codificatie van de beroepsethiek voor psychologen heeft in ons land een vrij lange voorgeschiedenis. Een eerste beroepscode werd in 1960 vastgesteld.

In 1976 volgde een herziening van deze gedragscode. Daarna werd, na een grondige voorbereiding, per 1 januari 1988 de derde, geheel herziene beroepscode van kracht. Sinds die tijd heeft de ontwikkeling in het denken over beroepsethiek, de positie van de cliënt en de beroepsverantwoordelijkheid van de psycholoog in alle werkvelden niet stil gestaan. Er zijn nieuwe wetten gekomen over privacy en patiëntenrechten, er zijn nieuwe methodieken van behandeling, onderzoek en assessment ontstaan. En ook is in het werken met de beroepscode een aantal knelpunten aan het licht gekomen, die inherent zijn aan de destijds gekozen opbouw en structuur.

Dit waren redenen om opnieuw te komen tot een grondige herziening van de beroepscode. Hierbij is voor een radicaal andere opzet gekozen dan in de code van 1988. Dat betekent echter niet dat de eisen die in de praktijk aan de psycholoog worden gesteld nu wezenlijk veranderd worden. Getracht is tot een heldere en inhoudelijk logisch opgebouwde structuur te komen, die als basis kan dienen voor het beroepsmatig handelen van psychologen in alle, soms ver uiteenlopende, werkvelden. Op deze basis kan worden voortgebouwd aan nadere richtlijnen en toelichtende hoofdstukken.

Daarin kunnen meer specifieke situaties - al dan niet werkveld gebonden - worden behandeld en verbanden worden gelegd met wettelijke bepalingen en andere richtlijnen waaraan NIP-leden in hun werksituatie gebonden kunnen zijn. In deze opzet is er rekening mee gehouden dat er geen knelpunten mogen ontstaan tussen de bepalingen van de beroepscode en de meest toepasselijke wetten en andere regelingen.

De beroepscode als samenstel van gedragsregels reflecteert de stand van zaken in de voortgaande ethische discussie zoals die in het algemeen in de maatschappij wordt gevoerd, en specifiek in de eigen professie en de verwante beroepsgroepen. Een belangrijke graadmeter voor de ontwikkelingen in het denken over de beroepsethiek is de jurisprudentie, gevormd door de uitspraken van de beide tuchtcolleges van het NIP.

Bij het totstandkomen van deze versie van de beroepscode heeft het NIP niet alleen voortgebouwd op het denken in Nederland over de beroepsethiek, maar zich ook buiten de grenzen georiënteerd. In juli 1995 werd door de General Assembly van de European Federation of Professional Psychologists' Associations (EFPPA), de koepelorganisatie van Europese psychologenverenigingen waarbij ook het NIP is aangesloten, een voorstel voor een Meta-Code aangenomen die als grondslag dient voor de codes van de aangesloten verenigingen.

Bij het ontwikkelen van deze versie van de beroepscode is aansluiting gezocht bij de Meta-Code.

Uitgangspunt van de code is de noodzaak om gedragsregels te formuleren waaraan het beroepsmatig handelen van de psycholoog dient te voldoen. Onder beroepsmatig handelen wordt hier niet alleen verstaan het handelen in het kader van een professionele relatie in engere zin, maar elk optreden van de psycholoog in die hoedanigheid.

De beroepscode als geheel steunt op de volgende vier ethische basisprincipes: integriteit, respect, deskundigheid en verantwoordelijkheid.

Deze basisprincipes worden verwoord in een aantal algemene formuleringen die dienen ter oriëntatie voor de beroepsethische bezinning op het beroeps-

matig handelen. De basisprincipes zijn vervolgens uitgewerkt in regels en richtlijnen met een meer concreet en specifiek karakter. Deze dienen als wegwijzer voor de ethische besluitvorming van de psycholoog in een concrete situatie. Om een duidelijke structuur in de beroepscode aan te brengen, wordt bij het formuleren van de richtlijnen steeds aangesloten bij één van de basisprincipes.

Voorts hebben de volgende overwegingen een rol gespeeld bij het formuleren van de bepalingen in de beroepscode.

De psycholoog dient een aantal aspecten van zijn beroepsuitoefening steeds in het oog te houden. Veel van de relaties die hij in zijn beroepsuitoefening aangaat, zijn in aanleg ongelijke relaties, die voor de betrokkenen licht kunnen leiden tot afhankelijkheid van de psycholoog. De psycholoog moet zich dat steeds realiseren.

De psycholoog dient ook te onderkennen dat iedere relatie die hij in zijn beroepsuitoefening aangaat, een ontwikkeling doormaakt waarbij in verschillende stadia verschillende regels van toepassing kunnen zijn. De psycholoog dient zich dan ook steeds af te vragen in welk stadium de relatie verkeert en vooruit te kijken naar de volgende stadia.

Een derde aspect dat de psycholoog zich dient te realiseren is dat het mogelijk is dat hij tijdens of in samenhang met zijn beroepsmatig handelen tegelijkertijd of kort na elkaar verschillende rollen vervult. Dat kunnen zowel professionele als niet-professionele rollen zijn. Hij dient zich steeds af te vragen of deze rollen zich ten opzichte van elkaar verdragen en of er geen verwarring kan ontstaan bij de betrokkenen.

Omdat opvattingen over wat al dan niet behoorlijk of toelaatbaar is in de loop der tijd veranderen, is de code een in de tijd gegeven document, dat regelmatig moet worden herzien. Het Nederlands Instituut van Psychologen voorziet daarvoor in een vaste revisieprocedure, waarin elke vijf jaar een aangepaste code wordt vastgesteld.

Bij de code behoort een uitgebreide toelichting, die in een aparte uitgave wordt gepubliceerd. Voor een goed begrip van de code en de interpretatie in verschillende situaties wordt hier uitdrukkelijk naar de toelichting verwezen.

December 1997

Prof. dr. H. T. van der Molen

C. J. Koene

Preamble

In het belang van degenen op wie het beroepsmatig handelen van de psycholoog in ruimste zin betrekking heeft, in het belang van de maatschappij en in het belang van de kwaliteit van de beroepsuitoefening heeft het Nederlands Instituut van Psychologen besloten ethische principes te formuleren en daarop nadere richtlijnen te baseren. Deze zijn neergelegd in de Beroepscode voor psychologen. De beroepscode heeft tot doel de beroepsethische reflectie te bevorderen en als maatstaf te dienen voor toetsing van het beroepsmatig handelen van de psycholoog.

Een beroepscode kan geen eenduidige handleiding zijn, die zonder nadere overwegingen uitsluitend geeft over wat in elke situatie de juiste handelwijze is. In het oog moet worden gehouden dat in een gegeven situatie verschillende basisprincipes en daarop gebaseerde richtlijnen gelijktijdig geldig zijn, maar met elkaar op gespannen voet kunnen staan. Bij een dergelijk ethisch dilemma gaat het om een afweging van welke ethische principes daarbij het zwaarste wegen.

De beroepscode is het hulpmiddel voor de psycholoog om zijn ethische afweging te expliciteren en tot een verantwoorde eigen keuze te komen. Bij een dergelijke afweging kan het aanbeveling verdienen dat de psycholoog ondersteuning door ervaren collega's en zijn beroepsvereniging inroept. Het achterwege laten van een dergelijke consultatie behoeft de psycholoog niet altijd te worden aangerekend, als deze een overtuigende motivering heeft voor zijn uiteindelijke beslissing en als het gewicht van deze beslissing een consultatie niet zonder meer vooronderstelt.

Het behoort bij een verantwoorde beroepsuitoefening bereid te zijn de beroepsethische aspecten van het eigen professioneel handelen onder collega's ter discussie te stellen. Dat brengt in voorkomende gevallen de verplichting met zich mee het beroepsmatig handelen te verantwoorden aan en te laten toetsen door daartoe bevoegde Colleges en aan een dergelijke toetsing loyaal en coöperatief medewerking te verlenen. Het zich onttrekken aan die toetsing, of het frustreren daarvan is derhalve in strijd met de geest van de beroepscode.

De beroepscode wordt gedragen door de besluitvorming van de in het Nederlands Instituut van Psychologen georganiseerde psychologen en heeft voor alle leden van de vereniging bindende kracht (artikel 5 lid 2 van de Statuten).

Het Nederlands Instituut van Psychologen is bovendien van mening dat de code naar zijn aard zou moeten gelden voor de beroepsuitoefening van alle psychologen.

I. Algemeen

I.1.1.1. Samenhang van de code

De bepalingen in dit deel moeten worden gelezen in samenhang met de volgende bepalingen van de beroepscode. Indien de omstandigheden dat vereisen, vormen de relevante bepalingen uit het onderstaande een integraal geheel met de overige bepalingen van de beroepscode.

I.1.2 Begrippen

I.1.2.1

Het beroepsmatig handelen: alle handelingen die de psycholoog als zodanig verricht; dat wil zeggen elk optreden van de psycholoog in zijn functie of met gebruikmaking van de aanduiding psycholoog; hieronder valt de professionele relatie, het optreden als docent, supervisor, in de media etc.

I.1.2.2

De betrokkene: elke persoon die direct of indirect is betrokken bij het beroepsmatig handelen van de psycholoog of die daardoor in zijn belangen wordt geraakt; zoals de cliënt, opdrachtgever, collega, student, proefpersoon etc.

I.1.2.3

De professionele relatie: de behandelings-, onderzoeks-, adviserings-, of begeleidingsrelatie tussen psycholoog en cliënt of cliëntsysteem.

I.1.2.4

De cliënt: de persoon met wie de psycholoog een professionele relatie aangaat, onderhoudt, of onderhouden heeft; zoals de patiënt, de onderzochte, etc.

I.1.2.5

Het cliëntsysteem: de groep van meer personen in hun onderling functioneren, met wie de psycholoog één professionele relatie aangaat, onderhoudt, of onderhouden heeft.

I.1.2.6

De externe opdrachtgever: de persoon of rechtspersoon die de opdracht tot enige vorm van beroepsmatig handelen heeft gegeven, niet zijnde de cliënt, het cliëntsysteem of de verwijzer; de opdracht omvat zowel de vraagstelling die aan het beroepsmatig handelen ten grondslag ligt, als de afspraken omtrent voortgang,

procedurele aspecten en rapportage en de financiële afwikkeling van de opdracht.

1.1.2.7

Wettelijk vertegenwoordiger(s):

- de ouder(s) van de minderjarige cliënt die het ouderlijk gezag over hem uitoefent of uitoefenen, dan wel diens voogd;
- de door de rechter benoemde curator of mentor van de meerderjarige cliënt.

1.1.2.8

Dossier: de verzameling van gegevens betrekking hebbend op een cliënt of cliëntsysteem, verkregen door de psycholoog in zijn beroepsmatig handelen, die hij bewaart vanwege hun relevantie voor kwaliteit en continuïteit van de professionele relatie. Persoonlijke werkaantekeningen van de psycholoog en ruwe testgegevens behoren niet tot het dossier.

1.1.2.9

Rapportage: elke bevinding, beoordeling of advies, herleidbaar tot één of meer cliënten, die mondeling of schriftelijk wordt uitgebracht in het kader van een opdracht.

1.1.2.10

Gegeven: elk op een persoon herleidbaar gegeven dat in welke vorm dan ook bewaard kan worden, waaronder begrepen audiovisuele middelen en geautomatiseerde databestanden.

Waar in deze code gesproken wordt van de psycholoog, de cliënt, de betrokkene, respectievelijk hij of hem, wordt in voorkomende gevallen bedoeld de psychologe, de cliënte, zij of haar.

1.1.3 Algemene bepaling

1.1.3.1 Zorgvuldigheid

De psycholoog neemt in de uitoefening van zijn beroep de zorgvuldigheid in acht door te handelen naar de inhoud van de beroepscode.

1.1.4 Bijzondere omstandigheden

1.1.4.1 Onverenigbaarheid van code-artikelen

In geval de psycholoog in een bepaalde situatie ervaart dat het volgen van een bepaling van de beroepscode ertoe leidt dat een andere bepaling van de beroepscode niet gevolgd kan worden, dan weegt hij de gevolgen van de keuze voor één van de bepalingen zorgvuldig af en overweegt zijn beroepsvereniging en/of ervaren vakgenoten te consulteren.

1.1.4.2 Afwijken van de beroepscode

Als de psycholoog gegronde redenen heeft om af te wijken van de door de beroepscode voorgeschreven handelwijze, dient hij alvorens te beslissen, de beslissing grondig te motiveren en een deskundige te raadplegen die niet rechtstreeks bij de professionele relatie is betrokken.

Uit de motivering moet blijken dat de handelwijze die strijdig is met de bepalingen van de beroepscode, wel in overeenstemming is met de geest van de beroepscode en het resultaat is van een zorgvuldige belangenafweging.

1.1.4.3 Toepassen van uitzonderingsbepalingen

Als de psycholoog gegronde redenen heeft om toepassing te geven aan enige, in een artikel van de beroepscode geformuleerde, uitzonderingsbepaling, gelden de hiervoor omschreven zorgvuldigheidseisen eveneens.

1.1.4.4 Afwijken van de beroepscode vanwege specifieke wettelijke regels

Indien specifieke wettelijke regels de psycholoog verplichten af te wijken van enige bepaling van de 'Beroepscode voor psychologen', dan streeft de psycholoog ernaar voor het overige zoveel mogelijk de andere bepalingen en de geest van de beroepscode te volgen.

1.1.4.5 Wettelijk vereiste nakoming van de opdracht

Als de professionele relatie tot stand komt als gevolg van een opdracht door een externe opdrachtgever die een door de wet toegekende bevoegdheid heeft om nakoming van de opdracht te eisen, blijven de rechten van de cliënt gehandhaafd, voor zover dit niet strijdt met de regels die op deze opdrachtrelatie van toepassing zijn.

1.1.5 Vertegenwoordiging van de cliënt

1.1.5.1 Minderjarige cliënt

Als de cliënt minderjarig is en nog niet de jaren des onderscheids heeft bereikt, worden de in de code aan hem toegekende rechten uitgeoefend door zijn wettelijk vertegenwoordiger(s), tenzij de psycholoog redenen heeft om aan te nemen, dat de belangen van de cliënt ernstig zouden worden geschaad door de betrokkenheid van de wettelijk vertegenwoordiger(s) bij de professionele relatie. De cliënt wordt geacht in ieder geval de jaren des onderscheids te hebben bereikt als hij de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt, tenzij hij niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen. Vanaf de leeftijd van 12 jaar wordt de cliënt, ongeacht de aanspraken van zijn wettelijk vertegenwoordiger(s), zoveel mogelijk bij de uitoefening van zijn rechten betrokken.

1.1.5.2 Informatie aan beide ouders

Indien één der ouders het ouderlijk gezag heeft over de minderjarige cliënt, verschaft de psycholoog de informatie over de cliënt die hij aan deze ouder verstrekt desgevraagd ook aan de andere ouder, tenzij dit in strijd zou zijn met de belangen van de minderjarige cliënt.

1.1.5.3 Meerderjarige wilsonbekwame cliënt

Als de cliënt meerderjarig is, maar niet tot een redelijke waardering van zijn belangen terzake in staat kan worden geacht, worden de in de code aan hem toegekende rechten uitgeoefend door zijn wettelijk vertegenwoordiger. Als ten aanzien van een dergelijke cliënt geen wettelijk vertegenwoordiger is benoemd, worden de rechten uitgeoefend door een door hemzelf aangewezen vertegenwoordiger. Bij gebreke van een dergelijk vertegenwoordiger worden de rechten uitgeoefend door respectievelijk de echtgenoot of levensgezel, ouder, kind, broer of zuster van de cliënt, tenzij de cliënt dat niet wenst, of de psycholoog dat niet in het belang van de cliënt acht. Onverlet het bovenstaande wordt de meerderjarige wilsonbekwame cliënt waar mogelijk bij de uitoefening van zijn rechten betrokken.

1.1.5.4 Strijdigheid met de belangen van de cliënt

Beslissingen van de genoemde vertegenwoordigers worden door de psycholoog niet gevolgd indien hij in de gegeven omstandigheden meent dat dat zou strijden met de belangen van de cliënt.

II. De basisprincipes

II.1.1.1 Integriteit

De psycholoog streeft naar integriteit in de wetenschapsbeoefening, het onderwijs en de toepassing van de psychologie. In zijn handelen betoont de psycholoog eerlijkheid, gelijkwaardige behandeling en openheid tegenover betrokkenen. Hij schept tegenover alle betrokkenen duidelijkheid over de rollen die hij vervult en handelt in overeenstemming daarmee.

II.1.1.2 Respect

De psycholoog toont respect voor de fundamentele rechten en waardigheid van de betrokkene en bevordert de ontwikkeling daarvan. Hij respecteert het recht van de betrokkene op privacy en vertrouwelijkheid. Hij respecteert en bevordert diens zelfbeschikking en autonomie, voor zover dat te verenigen is met de andere professionele verplichtingen van de psycholoog en met de wet.

II.1.1.3 Deskundigheid

De psycholoog streeft naar het verwerven en handhaven van een hoog niveau van deskundigheid in zijn beroepsuitoefening. Hij neemt de grenzen van zijn deskundigheid in acht en de beperkingen van zijn ervaring. Hij biedt alleen diensten aan en gebruikt alleen methoden en technieken waarvoor hij door opleiding, training en/of ervaring is gekwalificeerd.

II.1.1.4 Verantwoordelijkheid

De psycholoog onderkent zijn professionele en wetenschappelijke verantwoordelijkheid ten opzichte van de betrokkene, zijn omgeving en de maatschappij. De psycholoog is verantwoordelijk voor zijn professioneel handelen en zorgt ervoor, voor zover dat in zijn vermogen ligt, dat zijn diensten en de resultaten van zijn beroepsmatig handelen niet worden misbruikt.

III. Richtlijnen ter uitwerking van de basisprincipes

III.1 Integriteit

III.1.1 Betrouwbaarheid

III.1.1.1 Vertrouwen in de psychologie en psychologiebeoefening

De psycholoog onthoudt zich van gedragingen waarvan hij weet of redelijkerwijs kan voorzien dat zij het vertrouwen in de wetenschap der psychologie, de psychologiebeoefening of van collega's kunnen schaden.

III.1.1.2 Voorwaarden voor aanvang en voortzetting van de professionele relatie

Hij dient een professionele relatie alleen aan te vangen, of voort te zetten, als dit professioneel en ethisch verantwoord is.

III.1.1.3 Reden tot beëindiging van de professionele relatie

De psycholoog zet de professionele relatie niet voort als daar professioneel geen grond meer voor bestaat. Hij zorgt er voor dat de professionele relatie in overleg met de cliënt wordt afgerond en dat daarover geen misverstanden blijven bestaan.

III.1.1.4 Niet meewerken aan werkzaamheden die strijdig zijn met de code

De psycholoog verleent geen medewerking aan werkzaamheden van anderen die met de code in strijd zijn. Evenmin profiteert hij van de resultaten van dergelijke werkzaamheden.

III.1.1.5 Onafhankelijkheid en objectiviteit in het beroepsmatig handelen

De psycholoog draagt er zorg voor dat hij in zijn beroepsmatig handelen onafhankelijk en objectief kan optreden.

Hij laat zijn beroepsmatig handelen niet zodanig beïnvloeden door eisen van anderen met wie of in opdracht van wie hij werkt, dat hij de resultaten daarvan professioneel niet kan verantwoorden.

III.1.2 Eerlijkheid

III.1.2.1 Voorkomen van misleiding

De psycholoog voorkomt misleiding van enige aard in zijn beroepsmatig handelen.

III.1.2.2 Geen misbruik van kennis, vaardigheden of overwicht

De psycholoog maakt geen misbruik van zijn psychologische kennis en vaardigheden of van het overwicht dat voortvloeit uit zijn deskundigheid of zijn positie.

III.1.2.3 Vermelden van opleiding, kwalificaties, ervaring, deskundigheid en titels

De psycholoog is nauwgezet bij het vermelden van zijn opleiding en kwalificaties, ervaring, deskundigheid en titels. Hij vermeldt deze uitsluitend wanneer zij relevant zijn.

III.1.2.4 Geen ongerechtvaardigde of bovenmatige verwachtingen wekken

De psycholoog zorgt ervoor dat geen ongerechtvaardigde of bovenmatige verwachtingen worden gewekt ten aanzien van de aard, de effecten en de gevolgen van zijn dienstverlening.

III.1.2.5 Informatie over voorwaarden waaronder opdrachten worden aanvaard

De psycholoog stelt betrokkenen voorafgaand aan of in het vroegste stadium van de professionele relatie eerlijk en nauwgezet op de hoogte van de financiële en andere algemene voorwaarden waaronder hij zijn opdrachten aanvaardt.

III.1.2.6 Informatie over alternatieve theorieën of verklaringen

De psycholoog is nauwgezet bij het verstrekken van informatie aan betrokkene en informeert deze als er sprake kan zijn van alternatieve theorieën of verklaringen en expliciteert zijn professioneel oordeel over deze alternatieven.

III.1.2.7 Bronvermelding

Bij het presenteren, in woord en geschrift, van wetenschappelijk werk, toegepast wetenschappelijk werk of voor lekenpubliek bedoelde presentaties, vermeldt de psycholoog op passende wijze de bronnen waaruit hij heeft geput, voor zover de resultaten of het gedachtegoed niet voortkomen uit eigen professionele werkzaamheden.

III.1.2.8 Zorgvuldigheid in het verkrijgen en weergeven van onderzoeksgegevens

De psycholoog is zorgvuldig in het verkrijgen en het statistisch bewerken van onderzoeksgegevens. Hij is niet selectief in het gebruik van relevante gegevens en in het weergeven en het verklaren van de resultaten.

III.1.3 Rolintegriteit

III.1.3.1 Vermijden van meervoudige rollen

De psycholoog onderkent de moeilijkheden die kunnen ontstaan uit het ver-

vullen van verschillende professionele rollen ten opzichte van een of meer betrokkenen. Bij voorkeur vermijdt hij het ontstaan van meervoudige rollen.

III.1.3.2 Onderkennen van onverenigbare belangen

De psycholoog onderkent de moeilijkheden die kunnen ontstaan doordat er binnen het geheel van cliënt, cliëntsysteem en opdrachtgever sprake kan zijn van onverenigbare belangen.

III.1.3.3 Niet aanvaarden van onverenigbare opdrachten

De psycholoog aanvaardt geen nieuwe opdracht die niet goed te verenigen is met een reeds eerder aanvaarde opdracht, ook als er geen sprake is van dezelfde cliënt. Bij motivering van zo'n weigering neemt de psycholoog de vertrouwelijkheid in acht.

III.1.3.4 Vermengen van professionele en niet-professionele rollen vermijden

De psycholoog vermengt geen professionele en niet-professionele rollen die elkaar zodanig kunnen beïnvloeden, dat hij niet meer in staat is een professionele afstand tot de betrokkene(n) te bewaren of waardoor de belangen van de betrokkene(n) worden geschaad.

III.1.3.5 Niet oneigenlijk bevorderen van persoonlijke belangen

De psycholoog laat na in zijn beroepsmatig handelen zijn persoonlijke, religieuze, politieke of ideologische belangen oneigenlijk te bevorderen.

III.1.3.6 Geen seksuele relatie met de cliënt

De psycholoog gaat geen seksuele relatie aan met zijn cliënt tijdens of direct aansluitend aan de professionele relatie. Ook nadien is hij daarin terughoudend.

III.1.3.7 Geen seksuele gedragingen ten opzichte van de cliënt

De psycholoog onthoudt zich van seksuele toenaderingspogingen ten opzichte van zijn cliënt en gaat niet in op dergelijke toenaderingspogingen van diens kant.

Hij onthoudt zich van gedragingen die seksueel getint zijn of in het algemeen als zodanig kunnen worden opgevat.

III.1.3.8 Verantwoordelijkheid na beëindiging van de professionele relatie

De psycholoog geeft zich rekenschap van het feit dat na de formele beëindiging van de professionele relatie er nog steeds sprake kan zijn van belangentegenstellingen of een ongelijke machtsverhouding tussen hem en de betrokkenen en dat derhalve zijn professionele verantwoordelijkheid ten opzichte van de betrokkenen niet zonder meer ophoudt te bestaan.

III.1.3.9 Persoonlijke relatie na het beëindigen van de professionele relatie

Bij het aangaan van een persoonlijke relatie na het beëindigen van de professionele relatie, vergewist de psycholoog zich ervan dat de voorgaande professionele relatie geen onevenredige betekenis meer heeft.

Als het hierbij gaat om een seksuele relatie is de psycholoog er verantwoordelijk voor dat hij desgevraagd kan aantonen dat hij bij het aangaan van deze relatie alle zorgvuldigheid in acht genomen heeft, die van hem als professioneel psycholoog gevraagd kan worden.

III.2 Respect

III.2.1 Algemeen respect

III.2.1.1 Respect voor kennis, inzicht en ervaring van betrokkene

De psycholoog geeft zich rekenschap van en respecteert de kennis, het inzicht en de ervaring van de betrokkene.

III.2.1.2 Respect voor de psychische en lichamelijke integriteit van betrokkene

De psycholoog respecteert de psychische en lichamelijke integriteit van de betrokkene en tast hem niet in zijn waardigheid aan. Hij dringt niet verder door in het privéleven van de betrokkene dan voor het doel van zijn beroepsmatig handelen noodzakelijk is.

III.2.1.3 Non-discriminatie

De psycholoog geeft zich rekenschap van en houdt rekening met individuele en culturele verschillen als gevolg van ras, afkomst, etniciteit, geslacht, seksuele voorkeur, handicap, leeftijd, religie, taal of sociaal-economische status. Hij spant zich ervoor in dat ondanks die verschillen een ieder in dezelfde situatie dezelfde kansen krijgt. Discriminatie op deze en andere gronden is niet toegestaan.

III.2.2 Autonomie en zelfbeschikking

III.2.2.1 Respect voor autonomie en zelfbeschikking van betrokkene

De psycholoog respecteert en bevordert in zijn beroepsmatig handelen de autonomie en zelfbeschikking van de betrokkene. In het bijzonder komt die zelfbeschikking van de betrokkene tot uiting in het recht om de professionele relatie met de psycholoog al dan niet aan te gaan, voort te zetten, dan wel te beëindigen.

III.2.2.2 Respectvol handelen bij beperkte zelfbeschikking van de cliënt

Indien de zelfbeschikking van de cliënt wordt beperkt door diens leeftijd, aanleg en ontwikkeling, geestelijke gezondheid of door wettelijke bepalingen, dan wel door de beslissingsbevoegdheid van een externe opdrachtgever die deze ontleent aan een hem opgedragen wettelijke taak of rechterlijke beslissing, dan laat de psycholoog binnen deze beperkingen de zelfbeschikking van de cliënt toch zoveel mogelijk tot zijn recht komen.

III.2.3 Informatie en instemming

III.2.3.1 Toestemming bij aangaan of voortzetten van de professionele relatie

Zonder toestemming van de cliënt kan de psycholoog geen professionele relatie met hem aangaan of voortzetten.

Evenwel is toestemming van de cliënt niet vereist, indien de professionele relatie tot stand komt als gevolg van een opdracht door een externe opdrachtgever, die daartoe een door de wet toegekende bevoegdheid heeft.

III.2.3.2 Welingericht aangaan en voortzetten van de professionele relatie

Voorafgaande aan en tijdens de duur van de professionele relatie verstrekt de psycholoog zodanige informatie aan de cliënt, dat deze vrijelijk in staat is welingericht in te stemmen met het aangaan en voortzetten van de professionele relatie.

III.2.3.3 Dezelfde informatie voor opdrachtgever en cliënt

Als er sprake is van een externe opdrachtgever, dient de psycholoog zich, vóór de aanvang van de professionele relatie ervan te vergewissen, dat zowel de opdrachtgever als de cliënt of het cliëntsysteem over dezelfde informatie beschikken voor wat betreft doel en opzet van de professionele relatie en de voorgenomen werkwijze.

De opdracht kan slechts doorgang vinden als over doel en opzet tussen hen overeenstemming bestaat. Bij wijziging van de situatie of van de opdracht dient de psycholoog tot hernieuwde afspraken te komen.

III.2.3.4 Inhoud van de informatie

De informatie wordt bij voorkeur zowel mondeling als schriftelijk gegeven en bevat voor zover van toepassing:

- het doel van de professionele relatie en de context waarin die plaatsvindt; de plaats van de cliënt en de psycholoog hierin;
- de gang van zaken, de activiteiten en situaties waarmee de cliënt rechtstreeks of indirect zal worden geconfronteerd;
- de personen met wie de psycholoog, al dan niet in multidisciplinair verband, samenwerkt in de professionele relatie;

- de methoden van onderzoek of behandeling die in aanmerking kunnen komen en de te verwachten resultaten en beperkingen daarvan;
 - de typen gegevens die over de cliënt worden verzameld en de wijze waarop deze worden bewaard;
 - de wijze van eventuele rapportering en aan wie wordt gerapporteerd;
 - de regels in de beroepscode met betrekking tot inzage en afschrift, correctie en blokkering van de rapportage;
 - eventuele instanties die bij de professionele relatie enig belang hebben;
 - mogelijke neveneffecten van het beroepsmatig handelen;
 - de gebondenheid van de psycholoog aan de beroepscode en het klachtrecht;
- Eventuele wijzigingen hierin worden met de cliënt besproken.

III.2.3.5 Overleg over invulling van de professionele relatie

De psycholoog biedt de cliënt de gelegenheid voor overleg over diens wensen en meningen betreffende de invulling van de professionele relatie, tenzij dat een goede voortgang van de professionele relatie in de weg staat.

III.2.3.6 Informatie en instemming bij professionele activiteiten in ruimere zin

De bepalingen in deze paragraaf gelden, voor zover zij van toepassing zijn, evenzeer ten opzichte van degenen die betrokken zijn bij de professionele werkzaamheden van de psycholoog, indien deze niet aangemerkt kunnen worden als een professionele relatie in strikte zin.

III.2.4 Vertrouwelijkheid

III.2.4.1 Geheimhouding

In het directe contact met de betrokkene gaat de psycholoog een vertrouwensrelatie met hem aan. Daarom is de psycholoog verplicht tot geheimhouding van hetgeen hem uit hoofde van de uitoefening van zijn beroep ter kennis komt, voor zover die gegevens van vertrouwelijke aard zijn. Deze verplichting blijft na beëindiging van de professionele contacten bestaan.

III.2.4.2 Geheimhouding bij rapportage aan een externe opdrachtgever of aan derden

Als het rapporteren aan een externe opdrachtgever of aan derden deel uitmaakt van de opdracht, dan geldt voor de gegevens, die relevant zijn voor de rapportage, geen geheimhoudingsplicht jegens de ontvanger van de rapportage. Voor het overige heeft de psycholoog een geheimhoudingsplicht betreffende het meerdere dat hem ter kennis mocht komen en dat niet relevant is voor de rapportage en tegenover derden.

III.2.4.3 Doorbreken van de geheimhouding

De psycholoog is niet gehouden geheimhouding in acht te nemen, als hij gegronde redenen heeft om te menen dat het doorbreken van de geheimhouding het enige en laatste middel is om direct gevaar voor personen te voorkomen, dan wel wanneer hij door wettelijke bepalingen of een rechterlijke beslissing daartoe wordt gedwongen.

III.2.4.4 Informatie over het doorbreken van de vertrouwelijkheid

Als de mogelijkheid bestaat dat zulks zich kan voordoen stelt de psycholoog de betrokkene, indien mogelijk, ervan op de hoogte dat hij genoodzaakt kan zijn de vertrouwelijkheid te doorbreken.

III.2.4.5 Reikwijdte van het doorbreken van de geheimhouding

Indien de psycholoog besluit tot het doorbreken van de geheimhouding dan mag zich dat niet verder uitstrekken dan in de gegeven omstandigheden is vereist en dient hij de betrokkene van zijn besluit op de hoogte te stellen.

III.2.4.6 Beroep op verschoning

De psycholoog is verplicht zich tegenover de rechter te beroepen op verschoning, als het afleggen van een getuigenis of het beantwoorden van vragen hem in strijd brengt met zijn geheimhoudingsplicht.

III.2.5 Dossier

III.2.5.1 Beperken van het dossier tot relevante gegevens

In het dossier verzamelt en bewaart de psycholoog alleen die gegevens die relevant zijn voor en dienen tot het doel van de professionele relatie.

III.2.5.2 Dossiergegevens over andere personen dan cliënt

Als het noodzakelijk is om tevens gegevens in het dossier op te nemen die betrekking hebben op andere personen dan de cliënt en die niet door de cliënt zelf zijn verstrekt, dan worden deze in zodanige vorm opgenomen, dat ze tijdelijk te verwijderen zijn, zodat bij inzage door de cliënt de vertrouwelijkheid van die gegevens gewaarborgd kan worden.

III.2.5.3 Dossier betreffende een cliëntsysteem

In het geval er sprake is van een dossier betreffende een cliëntsysteem dan worden de gegevens aangaande de verschillende personen in dat systeem waar mogelijk zo bewaard, dat aan elk van deze personen afzonderlijk gelegenheid tot inzage gegeven kan worden zonder de vertrouwelijkheid van de gegevens van de anderen te schenden.

III.2.5.4 Dossieronderdelen die betrekking hebben op meerdere personen tegelijk

Voor zover delen van het dossier noodzakelijkerwijs op meerdere personen tegelijk betrekking hebben, wordt aan elk van hen hiervan mededeling gedaan, en wordt hen gewezen op het feit dat daaruit een beperking van het recht op inzage en afschrift kan voortvloeien, voor zover dat noodzakelijk is om de vertrouwelijkheid van elkaars gegevens te waarborgen.

III.2.5.5 Toegang tot het dossier

De psycholoog zorgt er voor dat het dossier op zodanige wijze wordt bewaard dat niemand daar zonder zijn toestemming toegang toe heeft, zodat de vertrouwelijkheid van de gegevens bewaard blijft.

III.2.5.6 Toegankelijkheid, begrijpelijkheid en volledigheid van het dossier

De psycholoog richt het dossier naar vorm en inhoud op zodanige wijze in dat het voor de cliënt redelijkerwijs toegankelijk en begrijpelijk is.

Hij zorgt er voor dat het dossier te allen tijde zodanig bijgewerkt is dat bij een plotselinge, onvoorziene tijdelijke of blijvende afwezigheid zijnerzijds, een deskundige vakgenoot de professionele relatie kan voortzetten.

III.2.5.7 Inzage in en afschrift van het dossier

De psycholoog geeft de cliënt desgevraagd inzage in en afschrift van het dossier. Hij biedt daarbij aan tekst en uitleg te verschaffen. Alvorens de cliënt inzage te geven verwijdert de psycholoog de gegevens die betrekking hebben op anderen uit het dossier, voor zover die niet door de cliënt zelf zijn verstrekt.

Voor zover onderdelen van het dossier op meerdere personen tegelijk betrekking hebben, heeft geen van die personen recht op afschrift van die onderdelen, tenzij alle gegevens van hemzelf afkomstig zijn of de andere(n) hiertoe schriftelijk toestemming verlenen.

III.2.5.8 Verbetering van, aanvulling op of verwijdering van gegevens in het dossier

Op verzoek van de cliënt verbetert, vult aan of verwijdert de psycholoog die gegevens in het dossier, waarvan deze aannemelijk maakt dat ze onjuist, onvolledig of niet terzake doende zijn gezien de doelstelling van het dossier, en voor zover deze op cliënt betrekking hebben.

Het verzoek tot correctie, aanvulling en verwijdering van gegevens wordt schriftelijk ingediend, dan wel zo nodig in overleg met de cliënt door de psycholoog op papier gesteld.

III.2.5.9 Bewaartermijn van een op naam gesteld dossier

De psycholoog bewaart na beëindiging van de professionele relatie het op naam gestelde dossier van de cliënt niet langer dan noodzakelijk is voor het doel waarvoor het dossier is aangelegd.

III.2.5.10 Recht op vernietiging van het dossier

De psycholoog vernietigt het dossier op uitdrukkelijk schriftelijk verzoek van de cliënt, tenzij de professionele relatie wordt uitgevoerd in opdracht van een externe opdrachtgever die een door de wet toegekende bevoegdheid heeft nakoming van de opdracht te eisen, en deze niet met vernietiging instemt. Het verzoek om vernietiging wordt bewaard.

III.2.6 Gegevensverstrekking

III.2.6.1 Gegevensverstrekking aan derden

De psycholoog verstrekt uit het dossier uitsluitend die gegevens aan derden die relevant zijn voor de legitieme vraagstelling van die derden en waarvoor de cliënt vooraf gericht en schriftelijk toestemming heeft verleend.

III.2.6.2 Wettelijk verplichte gegevensverstrekking aan derden

Als de psycholoog op grond van een wettelijke bepaling verplicht is bepaalde gegevens aan derden te verstrekken, is toestemming van de cliënt niet nodig. Indien de derde meewerkt aan de professionele relatie is toestemming van de cliënt niet nodig.

De cliënt wordt van de gegevensverstrekking op de hoogte gesteld.

III.2.6.3 Gegevensverstrekking in een interdisciplinair team

Als de psycholoog in het kader van zijn werk gegevens inbrengt in een interdisciplinair team, waarvan de leden niet rechtstreeks meewerken aan de uitvoering van de professionele relatie, dan is daarvoor toestemming van de cliënt nodig.

III.2.6.4 Gegevensverstrekking voor wetenschappelijk onderzoek en statistiek

Ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek en statistiek mag de psycholoog desgevraagd aan een derde gegevens verstrekken. Deze gegevens dienen geanonimiseerd te worden, tenzij dat gezien het doel van het wetenschappelijk onderzoek niet mogelijk is. In dat geval kunnen de gegevens alleen met toestemming van de cliënt worden verstrekt.

III.2.6.5 Gebruik van gegevens voor wetenschappelijke publicaties, supervisie, etc

Voor wetenschappelijke publicaties of voor onderwijsdoeleinden, supervisie en intervisie, mag de psycholoog uitsluitend niet op de persoon van de cliënt te herleiden gegevens gebruiken. De combinatie van gegevens en beschreven omstandigheden mag er niet toe kunnen leiden dat derden daarin de cliënt herkennen.

III.2.7 Rapportage

III.2.7.1 Schriftelijke rapportage

Een rapportage wordt schriftelijk uitgebracht, tenzij dat niet in overeenstemming is met het doel van de opdracht en bij de aanvang van de opdracht wordt afgesproken dat de rapportage mondeling wordt uitgebracht.

III.2.7.2 Gelegenheid tot inzage voorafgaand aan de rapportage

De psycholoog biedt de cliënt de gelegenheid tot inzage in de rapportage, voor zover die op hemzelf betrekking heeft, voorafgaand aan het uitbrengen van de rapportage aan derden. Als de rapportage feitelijk wordt uitgebracht verschaft de psycholoog de cliënt desgewenst een afschrift, voorzover de rapportage op hem betrekking heeft.

III.2.7.3 Mondelinge rapportage aan derden

Als de opdracht inhoudt dat de rapportage mondeling wordt uitgebracht, wordt de inhoud met de cliënt besproken, voorafgaand aan het uitbrengen van de rapportage aan derden.

III.2.7.4 Correctie, aanvulling of verwijdering van gegevens in de rapportage

Op verzoek van cliënt verbetert, vult aan of verwijdert de psycholoog die gegevens in de rapportage waarvan deze aannemelijk maakt dat ze onjuist, onvolledig of niet terzake doende zijn, gezien de doelstelling van de rapportage. Het verzoek om correctie, aanvulling of verwijdering van gegevens in de rapportage wordt schriftelijk ingediend, dan wel in overleg met de cliënt door de psycholoog op papier gesteld.

III.2.7.5 Blokkeren van rapportage aan de externe opdrachtgever

De cliënt heeft in principe het recht rapportering aan de externe opdrachtgever te blokkeren. De cliënt heeft geen recht rapportering aan de externe opdrachtgever te blokkeren als deze een bevoegdheid heeft om rapportage te eisen, ontleend aan een wettelijke regeling.

De psycholoog is verplicht de cliënt van te voren schriftelijk te wijzen op het feit of hij in de huidige opdrachtrelatie al dan niet het recht heeft de rapportage te blokkeren.

Als de cliënt niet het recht heeft de rapportage te blokkeren, dan stelt de psycholoog hem in de gelegenheid eventuele bezwaren tegen de rapportage op schrift te stellen en deze gelijktijdig met de rapportage naar de externe opdrachtgever te sturen.

III.2.7.6 Inzage- en blokkeringsrecht bij rapportage van een cliëntsysteem

Als er sprake is van een cliëntsysteem, dan kunnen de personen die deel uitmaken van dat cliëntsysteem niet zonder meer een beroep doen op bovenstaande bepalingen met betrekking tot inzage en blokkering van de rapportage, als het doel van de rapportage en/of de vertrouwelijkheid ten opzichte van de anderen zich daartegen verzetten.

III.2.7.7 Beperking tot relevante gegevens in rapportages en verklaringen

De psycholoog beperkt zich in rapportages en verklaringen tot het verstrekken van slechts die gegevens die voor de beantwoording van de vraagstelling en het doel van een opdracht van belang zijn, zulks in begrijpelijke en ondubbelzinnige termen. Uit de rapportage of de verklaring moet duidelijk blijken wat de beperkingen zijn van de uitspraken en de gronden waarop de uitspraken berusten.

III.2.7.8 Voorkomen van onbedoeld gebruik en misbruik van rapportages

De psycholoog treft maatregelen om te voorkomen dat zijn rapportages worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor zij zijn opgesteld. Daartoe dient in de rapportage te worden vermeld dat deze van vertrouwelijke aard is. Tevens wordt vermeld dat de conclusies alleen betrekking hebben op de aan de rapportage ten grondslag liggende vraagstelling en niet zonder meer kunnen dienen voor de beantwoording van andere vragen. Voorts wordt in de rapportage vermeld na verloop van welke termijn de conclusies redelijkerwijs hun geldigheid verloren kunnen hebben.

III.3 Deskundigheid

III.3.1 Ethisch bewustzijn

III.3.1.1 Beroepsuitoefening in overeenstemming met de beroepscode

De psycholoog is zich bewust van de ethische aspecten van zijn beroepsmatig handelen en beoefent zijn professie in overeenstemming met de 'Beroepscode voor psychologen'.

III.3.1.2 Noodzaak van een voortdurende kritische reflectie

De psycholoog erkent de noodzaak van een voortdurende kritische reflectie op zijn beroepsmatig handelen. Hij stelt zijn beroepsmatig handelen met enige

regelmaat in intervisieverband aan de orde. Hij volgt de ethische discussie binnen zijn beroepsgroep.

III.3.1.3 Kennis van bijzondere wettelijke bepalingen

De psycholoog stelt zich op de hoogte van de bijzondere wettelijke bepalingen die in zijn werkveld van toepassing zijn en handelt daarnaar.

III.3.2 Vakbekwaamheid

III.3.2.1 In stand houden van professionele deskundigheid

De psycholoog houdt zijn professionele deskundigheid in stand en ontwikkelt deze in overeenstemming met de recente ontwikkelingen in de psychologie. Hij volgt de voor hem relevante vakliteratuur en neemt deel aan relevante bij- en nascholingscursussen.

III.3.2.2 Gebruik van doeltreffende en doelmatige methoden

De psycholoog hanteert alleen die methoden die in het kader van de professionele relatie doeltreffend en doelmatig zijn en geeft zich rekenschap van de beperkingen van die methoden.

III.3.3 De grenzen van het beroepsmatig handelen

III.3.3.1 Professionele en persoonlijke beperkingen

De psycholoog onderkent zijn professionele en persoonlijke beperkingen en is daar open over. Hij roept waar nodig deskundig advies en ondersteuning in, en verwijst zo nodig door.

III.3.3.2 Grenzen van de eigen deskundigheid

De psycholoog neemt in zijn beroepsmatig handelen de grenzen van zijn deskundigheid in acht en aanvaardt geen opdrachten waarvoor hij de deskundigheid mist.

III.3.3.3 Kwalificatie

Hij hanteert alleen methoden waarvoor hij door opleiding, training en/of ervaring is gekwalificeerd.

III.3.3.4 Relevantie en beperkingen van conclusies

De psycholoog geeft zich rekenschap van de relevantie en de beperkingen van de conclusies die hij uit zijn bevindingen trekt en nuanceert die conclusies in overeenstemming daarmee.

III.3.3.5 Professionele verantwoording van het beroepsmatig handelen

De psycholoog moet zijn beroepsmatig handelen kunnen verantwoorden in het licht van de stand der wetenschap ten tijde van dat handelen, zoals deze uit de vakliteratuur blijkt.

III.3.3.6 Dreigend verminderd vermogen tot verantwoorde beroepsuitoefening

De psycholoog onderkent in een vroeg stadium tekenen die wijzen op het optreden van zodanige persoonlijke - psychische of fysieke - problemen dat zijn beroepsmatig handelen negatief beïnvloed dreigt te worden. Hij roept tijdig deskundig advies en ondersteuning in om de problemen te voorkomen of te verminderen.

III.3.3.7 Staken van het beroepsmatig handelen bij verminderd vermogen

De psycholoog staakt zijn beroepsmatig handelen als en voor zolang zijn psychische, lichamelijke of oordeelkundige vermogens zodanig zijn of dreigen te worden aangetast of verminderd, dat dit een verantwoorde beroepsuitoefening in de weg staat.

III.4 Verantwoordelijkheid

III.4.1 De kwaliteit van het beroepsmatig handelen

III.4.1.1 Zorg voor kwaliteit

De psycholoog dient te zorgen voor een goede kwaliteit van zijn beroepsmatig handelen.

III.4.1.2 Medeverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het team

De psycholoog draagt medeverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het handelen van het team waarvan hij deel uitmaakt.

III.4.1.3 Adequate professionele en ethische normen

De psycholoog handelt in zijn beroepsuitoefening volgens adequate professionele en ethische normen.

Hij handelt naar aanvaarde wetenschappelijke inzichten. Hij draagt naar vermogen bij aan het ontwikkelen van dergelijke normen en standaarden in zijn vakgebied.

III.4.2 Verantwoording

III.4.2.1 Afleggen van verantwoording

De psycholoog houdt van zijn professionele activiteiten op zodanige wijze aantekening dat hij in staat is van zijn handelwijze verantwoording af te leggen aan cliënten, vakgenoten en tuchtcolleges.

III.4.2.2 Medewerking aan behandeling van een klachtenprocedure

De psycholoog onttrekt zich niet aan de behandeling van een klachtenprocedure als die tegen hem wordt ingesteld. Hij zal naar beste weten de vragen van de Colleges beantwoorden en aan hun verzoeken voldoen.

III.4.3 Voorkomen van schade

III.4.3.1 Negatieve ervaringen

De psycholoog stelt de betrokkene met wie hij in direct contact treedt niet aan negatieve ervaringen bloot tenzij dat noodzakelijk is voor het bereiken van het doel van zijn beroepsmatig handelen en het de enige manier is waarop dat doel kan worden bereikt. In dat geval tracht hij zoveel mogelijk de gevolgen van de negatieve ervaringen voor de betrokkene te beperken of te neutraliseren.

III.4.3.2 Ingrijpende indirecte effecten van het beroepsmatig handelen

De psycholoog realiseert zich dat behalve de directe effecten van zijn beroepsmatig handelen, ook ingrijpende indirecte effecten kunnen voordoen. Als zulks zich voordoet handelt hij analoog aan bovenstaande bepaling.

III.4.4 Voorkomen van misbruik

III.4.4.1 Voorkomen van misbruik van resultaten

De psycholoog zorgt ervoor, voor zover dat in zijn mogelijkheden ligt, dat geen misbruik wordt gemaakt van de resultaten van zijn beroepsmatig handelen.

III.4.5 Continuïteit van het beroepsmatig handelen

III.4.5.1 Continuïteit van de professionele relatie

De psycholoog is verantwoordelijk voor de continuïteit van de professionele relatie. Indien nodig schakelt hij daarbij andere deskundigen in.

Als de psycholoog om welke reden dan ook genoodzaakt is een professionele relatie voortijdig af te breken, zorgt hij er voor dat deze door een deskundige vakgenoot kan worden voortgezet en is hij verantwoordelijk voor een adequate overdracht.

III.4.5.2 Verantwoordelijkheid voortvloeiend uit de professionele relatie

De psycholoog geeft zich rekenschap van het feit dat na de formele beëindiging van de professionele relatie zijn professionele verantwoordelijkheid ten opzichte van de betrokkene blijft bestaan waar deze rechtstreeks voortvloeit uit de voortgaande professionele relatie.

III.4.5.3 Verantwoordelijkheid voor waarneming bij onvoorziene absentie

De psycholoog treft maatregelen om zich er van te verzekeren dat bij een plotselinge, onvoorziene tijdelijke of blijvende absentie zijnerzijds, een of meer vakgenoten zijn professionele werkzaamheden overnemen dan wel afronden.

III.4.6 De psycholoog en zijn werkomgeving

III.4.6.1 Verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van ondergeschikten

De psycholoog draagt verantwoordelijkheid voor de professionele en ethische kwaliteit van degenen die onder zijn leiding meewerken aan de uitvoering van zijn opdrachten. Als zij uit hun beroep of functie niet aan eigen beroeps-ethische regels zijn onderworpen, wijst hij hen op de afgeleide verplichtingen uit deze beroepscode, in het bijzonder op de geheimhoudingsverplichting. Hij vergewist zich van de professionele en ethische kwaliteit van degenen die hij bij zijn beroepsmatig handelen anderszins inschakelt.

III.4.6.2 Vrijheid om te kunnen handelen conform de beroepscode

De psycholoog zorgt er voor dat, voor zover relevant, een ieder in de omgeving waar hij zijn beroepsmatig handelen uitoefent, op de hoogte is van de eisen die de 'Beroepscode voor psychologen' aan hem stelt en verzekert zich van de nodige vrijheid om te kunnen handelen naar die eisen.

III.4.6.3 Hulp en steun aan collega's, studenten en supervisanten

De psycholoog verzekert zijn collega's, studenten en supervisanten van de hulp en steun die hij krachtens zijn deskundigheid en ervaring kan bieden, om hen in staat te stellen tot professioneel en ethisch verantwoorde beroepsuitoefening. Hij onthoudt zich van gedragingen die hen daarin kunnen schaden.

III.4.6.4 Collegiaal appel

De psycholoog spreekt collega's er op aan als hij meent dat deze in strijd met de bepalingen van de beroepscode hebben gehandeld. Als blijkt dat een aangesproken collega niet bereid is zijn handelen te verantwoorden in een collegiaal dispuut, dan wel volhardt in het vermeende ethisch onjuiste handelen, dient de psycholoog een klacht in bij de daartoe meest gereede instantie, indien de ernst van de overtreding daartoe aanleiding geeft. Hij stelt de collega van het indienen van de klacht op de hoogte.

Deel 2

Reglement voor het Toezicht

Korte informatie over de klachtenprocedure 34

Reglement voor het Toezicht 35

1. Algemene Bepalingen 35

2. Klacht in eerste aanleg 38

3. Hoger beroep 43

Korte informatie over de klachtenprocedure

Het NIP, de beroepsvereniging van psychologen, kent twee verenigingstuchtrechtelijke instanties: het College van Toezicht en het College van Beroep. Beide Colleges nemen een onafhankelijke positie in binnen het NIP.

Wanneer u van mening bent dat een psycholoog, aangesloten bij het NIP, onjuist heeft gehandeld (in strijd met de NIP-ethiek), kunt u hierover een klacht indienen bij het College van Toezicht. Het College van Toezicht zal naar aanleiding van de klacht een uitspraak doen. In het geval uw klacht gegrond wordt verklaard kan het College van Toezicht aan de psycholoog een maatregel opleggen. De maatregel kan inhouden een waarschuwing, een berisping, een schorsing van het lidmaatschap gedurende ten hoogste twee jaar of ontzetting uit het lidmaatschap van de vereniging. Het behoort niet tot de mogelijkheden van het College van Toezicht een psycholoog te ontslaan uit zijn dienstbetrekking, de klager een schadevergoeding toe te kennen ten laste van de psycholoog of een heronderzoek te gelasten.

Van de uitspraak van het College van Toezicht kunt u of de aangeklaagde psycholoog in beroep gaan bij het College van Beroep. De maatregelen die het College van Beroep in dat geval aan de psycholoog kan opleggen zijn dezelfde als bovengenoemde.

De volledige informatie met betrekking tot de klachtprocedure vindt u in het volgende hoofdstuk. Vanzelfsprekend kunt u zich bij een klachtenprocedure laten bijstaan door een vertrouwenspersoon of een jurist, die u ook behulpzaam kan zijn bij de formulering van uw klacht.

Voor verdere informatie kunt u zich wenden tot het NIP-bureau.

Reglement voor het Toezicht

Als bedoeld in artikel 25 van de Statuten van de Vereniging 'Nederlands Instituut van Psychologen' (NIP)

1. Algemene Bepalingen

1.1 Taak van het College van Toezicht en het College van Beroep

1.1.1

De taken van het College van Toezicht en - in beroep - die van het College van Beroep bestaan uit het behandelen van ontvangen klachten ten aanzien van leden en buitengewone leden van de vereniging, het naar aanleiding daarvan toetsen van de gedragingen van die leden en buitengewone leden aan de vastgestelde regels voor de beroepsuitoefening als in artikel 3 sub g van de Statuten van de vereniging bedoeld, het beslissen omtrent het opleggen van disciplinaire maatregelen aan de hand van de uitkomst van de toetsing, alsmede het beslissen omtrent vervallen verklaren van het lidmaatschap van leden bedoeld in artikel 4 sub 1, van de Statuten op de gronden in artikel 11, sub 4, van de Statuten van de vereniging vermeld.

1.1.2

Indien het Hoofdbestuur van mening is dat naar aanleiding van een bepaalde probleemstelling een uitspraak in het belang van de Beroepsethiek voor psychologen gewenst is, kan het Hoofdbestuur een beslissing terzake van het College van Beroep uitlokken. Het College van Beroep geeft in eerste en laatste instantie een beslissing; een zodanige beslissing brengt aan geen der in de probleemstelling betrokken psychologen enig nadeel toe.

1.2 Samenstelling en wijze van benoeming der Colleges

1.2.1

Het College van Toezicht bestaat uit een door het Hoofdbestuur vast te stellen aantal leden dat minimaal negen dient te zijn. Met uitzondering van de voorzitter, de plaatsvervangend voorzitter(s) en de secretaris(sen), die tenminste de hoedanigheid van meester in de rechten dienen te bezitten, zijn de leden lid van de vereniging.

1.2.2

De leden van het College van Toezicht worden benoemd door de ledenvergadering van de vereniging. Met uitzondering van de voorzitter, de plaatsvervangend voorzitter(s) en de secretaris(sen) worden zij benoemd voor de tijd van vier jaar, welke termijn maximaal twee maal verlengd kan worden. De termijn wordt niet verlengd indien het lid vier jaar of langer niet meer als psycholoog werkzaam is, dan wel indien er binnen het College van Toezicht ernstige bezwaren tegen diens functioneren bestaan.

1.2.3

De voorzitter, de plaatsvervangend voorzitter(s) en de secretaris(sen) worden door de ledenvergadering van de vereniging in die functies benoemd.

1.2.4

Tenminste één maand voor de ledenvergadering waarin een of meer leden van het College van Toezicht zullen worden benoemd, doet het Hoofdbestuur aan de leden een schriftelijke voordracht toekomen, vermeldende tenminste de naam van één kandidaat voor elke vacature.

1.2.5

Tot acht dagen voor de ledenvergadering waarin de benoeming zal plaatsvinden, kan een voordracht door de leden worden aangevuld. Deze aanvulling dient schriftelijk te worden ingediend door tenminste drie leden van de vereniging, waarbij een verklaring van de door hen gestelde kandidaat of kandidaten dient te worden gevoegd, dat in de kandidaatstelling wordt bewilligd.

1.2.6

Het Hoofdbestuur doet onverwijld aan de leden van de vereniging schriftelijk opgave van de gestelde tegenkandidaten.

1.2.7

Het lidmaatschap van het College van Toezicht is onverenigbaar met het lidmaatschap van het Hoofdbestuur, van het College van Beroep, van de Raad van Advies in Beroepsethische Zaken en van de besturen van de Sectoren en Secties der vereniging.

1.2.8

Het Hoofdbestuur doet onverwijld aan de leden van de vereniging schriftelijk opgave van de gestelde tegenkandidaten.

1.2.9

Het College van Toezicht kan uit zijn midden een of meer kamers samenstellen.

1.2.10

Een kamer van het College van Toezicht bestaat uit minimaal drie leden van dit College.

1.2.11

Een kamer wordt voorgezeten door de voorzitter of een plaatsvervangend voorzitter.

1.2.12

1. Het Hoofdbestuur kan teneinde een secretaris van het College van Toezicht in diens ambtsbezigheden bij te staan, respectievelijk te vervangen, op voordracht van het College een of meer adjunct-secretaris(sen), geen lid zijnde van de vereniging, aanstellen.
2. Een adjunct-secretaris van het College van Toezicht dient de hoedanigheid van meester in de rechten te bezitten.
3. Een adjunct-secretaris woont, tenzij de voorzitter anders bepaalt, de zittingen van het College van Toezicht, ook die in de raadkamer, bij: hij heeft terzake van de beslissingen geen stem.

1.2.13

Het College van Beroep bestaat uit een door het Hoofdbestuur vast te stellen aantal leden dat minimaal zeven dient te zijn. Met uitzondering van de voorzitter, de plaatsvervangend voorzitter(s) en de secretaris, die de hoedanigheid van meester in de rechten dienen te bezitten, zijn de leden lid van de vereniging. Op het College van Beroep zijn voor wat de benoeming, zittingsperiode, en kandidaatstelling der leden betreft, voor zover mogelijk, de artikelen 1.2.2 t/m 1.2.6 van dit reglement van overeenkomstige toepassing.

Het lidmaatschap van het College van Beroep is onverenigbaar met het lidmaatschap van: het Hoofdbestuur van de vereniging, het College van Toezicht, de Raad van Advies in Beroepsethische Zaken en van de besturen van Sectoren en Secties der vereniging.

1.2.14

1. Het Hoofdbestuur kan teneinde de secretaris van het College van Beroep in diens ambtsbezigheden bij te staan, respectievelijk te vervangen, op voordracht van het College een of meer adjunct-secretaris(sen), geen lid zijnde van de vereniging, aanstellen.

2. Een adjunct-secretaris van het College van Beroep dient de hoedanigheid van meester in de rechten te bezitten.
3. Een adjunct-secretaris woont, tenzij de voorzitter anders bepaalt, de zittingen van het College van Beroep, ook die in de raadkamer, bij; hij heeft terzake van de beslissingen geen stem.

1.2.15

De onkosten van de leden van de Colleges in de uitoefening van hun functie gemaakt, worden door de vereniging vergoed.

2. Klacht in eerste aanleg

2.1 Indienen van een klacht

2.1.1

Klachten dienen schriftelijk per aangetekend schrijven te worden ingediend bij de secretaris van het College van Toezicht. Het College van Toezicht kiest voor het indienen van de klacht formeel domicilie op het NIP-bureau. Het College van Toezicht kan gebruik maken van een postadres.

Het College van Toezicht bepaalt het aantal exemplaren van de klacht en eventuele bijlagen, dat moet worden ingediend.

2.1.2

Het klachtschrift dient te bevatten:

- a. naam, adres en woonplaats van de klager;
- b. naam en woonplaats, dan wel werkadres, van de aangeklaagde;
- c. de klacht en de gronden waar deze op berust.

2.1.3

Het College van Toezicht neemt geen klacht in behandeling als de klager daarbij geen belang heeft, tenzij naar het oordeel van het College behandeling van de klacht in het belang is van de psychologie of de psychologiebeoefening.

2.1.4

Het College van Toezicht neemt geen anonieme klachten in behandeling.

2.1.5

Het College van Toezicht neemt geen klacht in behandeling waarover het reeds eerder uitspraak heeft gedaan.

2.1.6

Het College van Toezicht kan indien de klacht kennelijk ongegrond, danwel van onbeduidende aard is bepalen, dat deze niet in behandeling wordt genomen.

2.1.7

Indien een klacht in behandeling wordt genomen, doet de secretaris daarvan mededeling aan de aangeklaagde en aan de klager.

Indien een klacht niet in behandeling wordt genomen, doet de secretaris daarvan mededeling aan de indiener van de klacht. Van een beslissing bedoeld in artikel 2.1.6 doet de secretaris mededeling aan het Hoofdbestuur.

2.2 Vooronderzoek

2.2.1

Een of meer leden van het College van Toezicht kunnen door de voorzitter van het College aangewezen worden teneinde een vooronderzoek in te stellen naar aanleiding van de klacht.

2.2.2

De leden die het vooronderzoek hebben verricht kunnen niet meer aan de verdere behandeling van de klacht deelnemen.

2.2.3

Het College van Toezicht is bevoegd de gronden waarop de klacht berust ambtshalve aan te vullen.

2.3 Behandeling ter terechtzitting

2.3.1

De voorzitter kan een kamer aanwijzen die de klacht in behandeling zal nemen.

2.3.2

Aan de behandeling van een klacht wordt op straffe van nietigheid deelgenomen door tenminste vier leden van het College van Toezicht.

2.3.3

Leden van het College van Toezicht zullen zich van het deelnemen aan de behandeling van een klacht onthouden, indien zij behoren tot de bloed- en aanverwanten in de rechte linie van de aangeklaagde of tot deze bestaan in de zijlinie in de tweede graad van bloedverwantschap of zwagerschap, of zijn

gehuwd of gehuwd geweest met de aangeklaagde en in het algemeen indien er naar hun oordeel onverenigbaarheid bestaat.

2.3.4

Een klacht tegen of ingediend door een lid van het College van Toezicht heeft tot gevolg dat dit lid zich van de behandeling van de zaak dient te onthouden.

2.3.5

Het College van Toezicht stelt aangeklaagde in de gelegenheid schriftelijk op het klachtschrift te reageren. Indien het verweerschrift van aangeklaagde daartoe aanleiding geeft kan het College van Toezicht klager en aangeklaagde daarna nog de gelegenheid geven schriftelijk van repliek, respectievelijk dupliek te dienen. Het College van Toezicht bepaalt het aantal exemplaren van het verweerschrift, de repliek, de dupliek en eventuele bijlagen, dat moet worden ingediend. Alle door een partij ingediende relevante stukken worden in afschrift aan de andere partij gezonden.

2.3.6

Indien het College van Toezicht na de wisseling van de in het vorige artikel genoemde stukken van oordeel is dat de klacht mondelinge behandeling behoeft of indien klager hetzij aangeklaagde de wens daartoe te kennen geeft, roept het College van Toezicht zowel klager als aangeklaagde op ter zitting van het College te verschijnen, om naar aanleiding van de klacht te worden gehoord. Klager en aangeklaagde zijn bevoegd zich ter zitting door een raadsman te laten bijstaan en/of zich door een wettelijk vertegenwoordiger of een bijzonder gevolmachtigde te laten vertegenwoordigen. Klager, aangeklaagde en hun respectieve raadslieden worden in de gelegenheid gesteld tijdig van alle op de klacht betrekking hebbende gegevens kennis te nemen.

2.3.7

Indien klager en/of aangeklaagde zich ter zitting wil laten bijstaan danwel vertegenwoordigen door een raadsman, dient hij dit uiterlijk drie weken voor de vastgestelde zitting schriftelijk aan het College van Toezicht mede te delen onder vermelding van naam en hoedanigheid van de raadsman. Indien een der partijen een raadsman heeft aangemeld en de andere partij hiervan kennis neemt op een moment, dat de termijn tot de zitting reeds minder is dan drie weken, dan heeft de laatstgenoemde partij het recht alsnog onverwijld een raadsman aan te melden aan het College van Toezicht.

2.3.8

Op verzoek van klager of aangeklaagde of ambtshalve kan het College van Toezicht inlichtingen winnen en voor het verkrijgen van inlichtingen getuigen en deskundigen horen. Leden van de vereniging zijn verplicht, indien zij worden opgeroepen om als getuige of deskundige inlichtingen te verstrekken, ter zitting van het College van Toezicht te verschijnen en de gevraagde inlichtingen te verschaffen. Getuigen en deskundigen zullen zich kunnen verschonen, indien zij behoren tot de bloed- en aanverwanten in de rechte linie van de aangeklaagde of tot deze bestaan in de zijlinie in de tweede graad van bloedverwantschap of zwagerschap of gehuwd zijn of gehuwd geweest zijn met aangeklaagde. Eveneens kunnen zij zich verschonen indien zij uit hoofde van hun stand, beroep of betrekking tot geheimhouding zijn verplicht.

2.3.9

De zittingen van het College van Toezicht zijn als regel niet openbaar, tenzij het College anders beslist. De leden van het College van Toezicht en de adjunct-secretaris(sen) zijn gehouden tot geheimhouding van de door hen behandelde zaken. De stukken op de behandeling van klachten betrekking hebbend, zijn geheim en uitsluitend ter inzage van leden van het College van Toezicht en de adjunct-secretaris(sen), voorzover in dit reglement niet anders is bepaald.

2.4 Maatregelen

2.4.1

Het College van Toezicht zal de volgende disciplinaire maatregelen kunnen opleggen ten aanzien van leden bedoeld in artikel 4 sub 1 van de Statuten van de vereniging in geval zij zich hebben gedragen in strijd met vastgestelde regels voor de beroepsuitoefening, als in artikel 3 sub g van de Statuten bedoeld:

- a. waarschuwing;
- b. berisping;
- c. schorsing in het lidmaatschap der vereniging gedurende ten hoogste twee jaar op grond van het bepaalde in artikel 10 van de Statuten, al dan niet gecombineerd met een van de maatregelen onder a. en b. genoemd;
- d. ontzetting uit het lidmaatschap van de vereniging op grond van het bepaalde in artikel 11 lid 4 van de Statuten.

2.4.2

Het College van Toezicht kan bij een beslissing voorts bepalen, dat de door hem uitgesproken disciplinaire maatregel eerst zal ingaan indien de betrokkene zich voor het einde van een bij de betreffende beslissing te bepalen proeftijd schuldig heeft gemaakt aan een handeling, die tot een disciplinaire maatregel als vorenbedoeld

aanleiding zou kunnen geven, dan wel indien één of meer bijzondere voorwaarden, die door het College van Toezicht bij zijn beslissing zijn gesteld, niet zijn nagekomen.

2.4.3

Bij de beslissingen, houdende oplegging van een of meer maatregelen als in artikel 2.4.1 omschreven, kan het College van Toezicht bepalen dat de betreffende beslissing met gronden waarop zij berust alsmede met vermelding van de naam van de aangeklaagde aan alle leden van de vereniging schriftelijk worden medegedeeld, zulks onder vermelding van de vorm waarin genoemde informatieverstrekking aan de leden geschiedt.

2.4.4

Het Hoofdbestuur van de vereniging draagt zorg voor de schriftelijke mededeling, als bedoeld in artikel 2.4.3 van dit reglement.

2.4.5

Vervallenverklaring van het lidmaatschap der vereniging gaat eerst in en discipline maatregelen zijn eerst van kracht wanneer de termijn als bedoeld in artikel 3.1.1 is verstreken en binnen die termijn geen hoger beroep is ingesteld. De schriftelijke mededeling, als in artikel 2.4.3 van dit reglement bedoeld, kan niet geschieden voordat de desbetreffende beslissing onherroepelijk is geworden in de zin van de eerste zin van dit artikel.

2.5 Uitspraak

2.5.1

De beslissingen van het College van Toezicht worden genomen met meerderheid van stemmen en zijn met redenen omkleed. Bij het staken van de stemmen beslist de voorzitter.

2.5.2

De secretaris van het College van Toezicht zendt per aangetekend schrijven van een uitspraak van het College een afschrift aan:

- a. de aangeklaagde;
- b. de klager;
- c. het Hoofdbestuur van de vereniging.

3. Hoger beroep

3.1 Algemene bepalingen

3.1.1

Bij het College van Beroep kan hoger beroep worden ingesteld van een uitspraak van het College van Toezicht alsmede tegen een beslissing als bedoeld in artikel 2.1.6 door klager, aangeklaagde en het Hoofdbestuur der vereniging gedurende twee maanden na de dag van verzending van het in artikel 2.5.2 bedoeld afschrift.

3.2 Indienen van het beroepschrift

3.2.1

Het hoger beroep wordt schriftelijk, per aangetekend schrijven, ingediend bij secretaris van het College van Beroep. Het College van Beroep kiest voor het indienen van de klacht formeel domicilie op het NIP-bureau. Het College van Beroep kan gebruik maken van een postadres.

De secretaris van het College van Beroep geeft van het instellen van het hoger beroep kennis aan het College van Toezicht, met uitnodiging tot toezending aan het College van Beroep van alle op de zaak betrekking hebbende stukken.

3.2.2

Het beroepsschrift bevat:

- a. naam, adres en woonplaats van degene, die beroep aantekent;
- b. kopie van de uitspraak van het College van Toezicht waartegen beroep wordt aangetekend;
- c. de gronden waar het beroep op berust.

3.3 Behandeling ter terechtzitting en uitspraak

3.3.1

De artikelen 2.2.3, 2.3.2 t/m 2.3.9 en 2.5.1. zijn van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de behandeling van het hoger beroep door het College van Beroep.

Het College van Beroep kan het College van Toezicht uitnodigen nadere inlichtingen te verschaffen.

3.3.2

Het College van Beroep kan in hoger beroep:

- a. de uitspraak of de beslissing als bedoeld in artikel 2.1.6 van het College van Toezicht bevestigen, al dan niet met verbetering van de gronden waarop deze steunt;

- b. de uitspraak van het College van Toezicht wijzigen danwel vernietigen en doen, wat ingevolge het bepaalde in artikel 2.4.1 t/m 2.4.3 van dit reglement het College van Toezicht zou hebben kunnen doen.
- c. de beslissing als bedoeld in artikel 2.1.6 vernietigen en de klacht ter behandeling terugverwijzen naar het College van Toezicht.

3.3.3

De secretaris van het College van Beroep zendt van een uitspraak van het College per aangetekend schrijven een afschrift aan:

- a. de aangeklaagde;
- b. de klager;
- c. het Hoofdbestuur van de vereniging;
- d. het College van Toezicht.

3.3.4

Het Hoofdbestuur van de vereniging draagt zorg voor de schriftelijke mededeling, als bedoeld in artikel 2.4.3 van dit reglement.

4. Publicatie

4.1.1

De uitspraken van het College van Toezicht en het College van Beroep kunnen, ter beoordeling en onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de vereniging, geanonimiseerd worden gepubliceerd in het blad van de vereniging.

Aldus vastgesteld door de ledenvergadering op 18 november 1977, in werking getreden op 1 juli 1978.

Gewijzigd door de ledenvergadering op 10 juni 1982, in werking getreden op 1 oktober 1982.

Gewijzigd door de ledenvergadering op 31 mei 1985, in werking getreden op 31 mei 1985.

Gewijzigd door de ledenvergadering op 24 juni 1988, in werking getreden op 24 juni 1988.

Gewijzigd door de ledenvergadering op 23 juni 1989, in werking getreden op 23 juni 1989.

Gewijzigd door de ledenvergadering op 29 oktober 1992, in werking getreden op 29 oktober 1992.

Gewijzigd door de ledenvergadering op 24 oktober 1997, in werking getreden op 24 oktober 1997.

Gewijzigd door de ledenvergadering op 26 juni 1998, in werking getreden op 1 november 1998.

Deel 3

Overige informatie

*Samenstelling Raad van Advies in Beroepsethische Zaken,
College van Toezicht en College van Beroep 46*

Het NIP 48

Samenstelling Raad van Advies in Beroepsethische Zaken, College van Toezicht en College van Beroep (per november 2000)

Raad van Advies in Beroepsethische Zaken

Drs. C.J. Koene, voorzitter
Mw.mr J.J. Bravenboer, secretaris
Drs. J.L.J. Deterd Oude Weme (sectie Psychologen in Academische Ziekenhuizen)
Mw.dr. S.M.J. van Hekken (sector Jeugd)
Dr. F.A.M.M. Koenraadt (sectie Forensische Psychologie)
Drs. J.E.E.A. Mulder (sector Arbeid & Organisatie)
Drs. K. Vegter (sectie Zorg voor mensen met een verstandelijke handicap)
Drs. R. van der Woude (sector Jeugd)

College van Toezicht

Mr J.P. Fokker, voorzitter
Mr J.A.J. Peeters, plaatsvervangend voorzitter
Mw.mr D.J. Markx, plaatsvervangend voorzitter
Mw.mr R.A. Hopster-Arendsen, plaatsvervangend voorzitter
Mw.mr T.A. Leenhouts-Strijker, secretaris
Mw.mr W.Th. Tideman, secretaris
Mw.drs. C.G.I. Asscher-Sonius, lid
Drs. S. Homminga, lid
Dr. K.A. Soudijn, lid
Drs. M.E.H. Tillema, lid
Mw.drs. B.M. Vermeulen-Ter Mors, lid
Drs. Th. K. Westerduin, lid
Mw. drs. J.H. Wippoo, lid

College van Beroep

Mr C.J.G. Bleichrodt, voorzitter
Mr H.F.M. Hofhuis, plaatsvervangend voorzitter
Mr drs. F.J. van Woerden, secretaris
Prof.dr. J. van den Bout, lid
Drs. P.M. de Groot, lid
Prof.dr. G. Lang, lid
Drs. W.I. Lucassen, lid

Drs. L.J.M. Timmermans, lid
Drs. J. Verdam, lid
Mw.drs. M.E. de Weerd, lid

Het NIP

Algemeen

Het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) is de landelijke beroepsvereniging van psychologen. De organisatie waarin degenen die beroepsmatig de psychologie beoefenen zijn verenigd (ruim 8500 leden). De vereniging werd op 26 september 1938 opgericht onder de naam: Nederlandsch Instituut van Praktizeerende Psychologen (NIPP). Sinds 1968 draagt zij de naam Nederlands Instituut van Psychologen.

De vereniging stelt zich ten doel de beoefening van de psychologie te bevorderen en daarbij zowel in maatschappelijke als in wetenschappelijke zin de beroepsbelangen van de gekwalificeerde psychologen te dienen.

Lidmaatschap

Tot het gewoon lidmaatschap van de vereniging kunnen slechts worden toegelaten personen die:

1. a. aan een universiteit binnen het Koninkrijk het doctoraalexamen psychologie of:
b. een daaraan gelijkwaardig examen aan een buitenlandse universiteit, en die:
2. een schriftelijke verklaring volgens vastgesteld model ter uitvoering van het gestelde in artikel 3 sub g van de statuten naar waarheid ingevuld en ondertekend bij het hoofdbestuur hebben ingediend.

Als student-lid der vereniging wordt toegelaten degene die:

1. ingeschreven staan als student aan een door de Nederlandse overheid erkende universiteit in de studierichting psychologie en zich voorbereiden op het doctoraalexamen psychologie en
2. de NIP-beroepsethiek onderschrijft.

Titelbescherming

Degene die het doctoraalexamen in de psychologie heeft behaald, is gerechtigd de titel doctorandus te voeren. Vanaf januari 1994 kent het NIP een regeling voor de toekenning van de titel PSYCHOLOOG NIP. Informatie hierover is te verkrijgen bij het NIP-bureau.

NIP-activiteiten

Kwaliteitsbewaking

- bescherming titel PSYCHOLOOG NIP
- registratie als klinisch psycholoog
- basisaanmelding psychodiagnostiek (per 1 januari 1994)
- actie tegen beunhazerij
- beroepsethiek en klachteninstantie

Professionele ondersteuning

- advies bij beroepsethische vragen
- informatie en advies over computergebruik
- ondersteuning bij testconstructie en testgebruik
- ondersteuning door psychologisch-pedagogisch assistent met het LOI-diploma

Belangenbehartiging

- juridische adviezen
- salarisrichtlijnen
- individuele rechtsbijstand
- collectieve belangenbehartiging (fusies, ondernemingsraden)
- semi-collectieve belangenbehartiging (CAO's, functiewaardering, politieke lobby)

Werkgelegenheid

- sollicitatiecursussen
- meer kans op werk door de NIP-registraties
- discussiebijdragen in *De Psycholoog*
- ontwikkeling van nieuwe werkvelden
- werkgelegenheidsconferenties

Bijeenkomsten

- het tweejaarlijkse Nederlands Psychologencongres
- conferenties
- studie- en themadagen
- bedrijfs- en instellingsbezoeken

- lezingen, workshops, cursussen
- contacten met collega's

Publicaties

- het vak- en verenigingsblad *De Psycholoog*
- het kwartaalblad *Psychologie en Computers*
- de *Documentatie van Tests en Testresearch* en de losbladige aanvullingen
- de reeks 'Publicaties van het NIP'
- de *Beroepsethiek voor psychologen*
- informatieve folders, brochures, pockets, boeken

Voorlichting

- aan psychologen
- aan het publiek
- aan organisaties
- aan de pers

Deel 4

Index bij deel 1 Beroepscode

<i>Trefwoord</i>	<i>Artikel</i>
Aangaan van de professionele relatie	III.1.1.2; III.1.3.9; III.2.3.1; III.2.3.2; III.2.3.3
Aanvaarden van opdrachten	III.1.1.2; III.1.1.5 III.1.2.5; III.1.3.3
Aanvang van de professionele relatie	III.1.1.2; III.2.3.3
Aanvulling op gegevens	III.2.5.8; III.2.7.4
Absentie; - waarneming bij onvoorziene	III.4.5.3
Afgeleide verplichtingen	III.4.6.1
Afschrift	III.2.3.4; III.2.5.4; III.2.5.7; III.2.7.2
Afwijken van de beroepscode	I.1.4.1; I.1.4.2; I.1.4.4
Algemeen respect	III.2.1
Algemene bepaling	I.1.3
Algemene voorwaarden	III.1.2.5
Alternatieve theorieën; - verklaringen	III.1.2.6
Anderen → derden	III.2.3.4; III.2.4.2; III.2.6.1; III.2.6.2; III.2.6.4; III.2.6.5; III.2.7.2; III.2.7.3
Autonomie en zelfbeschikking	II.1.1.2; III.2.2
Beëindiging van de professionele relatie	III.1.1.3; III.1.3.8; III.2.4.1; III.2.5.9; III.4.5.2
Begin van de professionele relatie	I.1.4.5; III.1.1.2; III.1.2.5; III.2.2.1
Begrippen; - definities van	I.1.2
Belangen	I.1.2.2; I.1.4.2; I.1.5.1; I.1.2; I.1.5.3; I.1.5.4; III.1.3.2; III.1.3.4; III.1.3.5; III.1.3.8
- afweging	I.1.4.2
- verstrengeling	III.1.3.5

→ = zie (ook)

Beperkingen;	professionele en persoonlijke methoden; resultaten, uitspraken zelfbeschikking van de cliënt	III.3.3.1 III.2.3.4; III.2.7.7; III.3.2.2; III.3.3.4 III.2.2.2
Beroepscode; Beroepsethisch(e);	afwijking van - dilemma - toetsing	I.1.4.1; I.1.4.2; I.1.4.4 Preamble; I.1.4.1; I.1.4.2 Preamble; III.4.2.1; III.4.2.2; III.4.6.4
Beroepsmatig handelen		II.4; III.1.1.5; III.1.2.1; III.1.3.5; III.2.1.2; III.2.2.1; III.2.3.4; III.2.4.1; III.3.1.1; III.3.1.2.; III.3.3 - toetsing van III.3.5; III.4.2.1; III.4.2.2
Betrokkene Betrouwbaarheid Bewaren		I.1.2.2 III.1.1 I.1.2.8; I.1.2.10; III.2.4; III.2.5.3; III.2.5.5; III.2.5.9; III.2.5.10 - van een op naam gesteld dossier III.2.5.9
Bijzondere;	- omstandigheden - wettelijke bepalingen	I.1.4 III.3.1.3
Blokkeren van rapportage Broer Bronvermelding		III.2.3.4; III.2.7.5; III.2.7.6 I.1.5.3 III.1.2.7
Cliënt Cliëntsysteem		I.1.2.4 I.1.2.5; III.1.3.2; III.2.3.3; III.2.5.3; III.2.7.6 - inzage- en blokkeringsrecht III.2.7.6
Collega		Preamble; I.1.2.2; III.1.1.1; III.4.6.3; III.4.6.4
Conclusies Consulteren van collega's		III.2.7.8; III.3.3.4 Preamble; I.1.4.1; I.1.4.2

Continuïteit;	- van het beroeps- matig handelen	III.4.5
	- van de profes- sionele relatie	III.4.5.1
Correctie van gegevens		III.2.3.4; III.2.5.8; III.2.7.4
Curator		I.1.2.7
Derden		III.2.3.4; III.2.4.2; III.2.6.1; III.2.6.2; III.2.6.4; III.2.6.5; III.2.7.2; III.2.7.3
Deskundige(n)		I.1.4.2; III.2.5.6; III.3.3.6; III.4.5.1
Deskundigheid		II.1.1.3; III.1.2.2, III.3, III.3.2.1; III.3.3.1; III.3.3.2; III.4.6.3
Dilemma		Preamble; I.1.4.1; I.1.4.2
Discriminatie		III.2.1.3
Disfunctioneren		III.3.3.6; III.3.3.7
Doel;	- van het weten- schappelijk onder- zoek	III.2.6.4
	- van het beroeps- matig handelen	III.2.1.2; III.4.3.1
	- van het dossier	III.2.5.8; III.2.5.9
	- van de profes- sionele relatie	III.2.3.3; III.2.3.4; III.2.5.1
	- van de opdracht	III.2.7.1; III.2.7.7
	- van de rapportage	III.2.7.4; III.2.7.6; III.2.7.8
Doeltreffende en doelmatige methoden		III.3.2.2
Doorbreken;	- van de geheim- houding	III.2.4.3; III.2.4.5; III.2.4.6
	- van de geheim- houding bij gevaar	III.2.4.3
Dossier		I.1.2.8; III.2.5
	- betreffende een cliëntsysteem	III.2.5.3
	- gegevens over andere personen	III.2.5.2

	- onderdelen m.b.t. meerdere personen → gegevens	III.2.5.4
Duidelijkheid		II.1.1.1
Echtgenoot		I.1.5.3
Eerlijkheid		III.1.2
Ervaring		III.1.2.3
	- van de psycholoog	II.1.1.3; III.1.2.3; III.3.3.3; III.4.6.3
	- van de cliënt	III.2.1.1; III.4.3.1
Ethisch bewustzijn		Inleiding; Preamble; III.1.1.2; III.3.1; III.3.1.1; III.3.1.2
Ethische discussie		Inleiding; III.4.6.4
	- en professionele normen	Inleiding; III.4.1.3; III.4.6.1
Externe opdrachtgever		I.1.4.5; III.2.2.2; III.2.3.1; III.2.3.3; III.2.4.2; III.2.5.10; III.2.7.5
Financiële voorwaarden		III.1.2.5
Gegevens		I.1.2.8; I.1.2.10; III.1.2.8; III.2.3.4; III.2.4.1; III.2.4.7; III.2.5; III.2.6.5; III.2.7.4; III.2.7.7
	- voor publicaties, supervisie, etc	III.2.6.5
Gegevensverstrekking		III.2.5.7; III.2.6
	- aan derden	III.2.6.1; III.2.6.2
	- in een interdisciplinair team	III.2.6.3
	- voor wetenschappelijk onderzoek	III.2.6.4
Geheimhouding	→ vertrouwelijkheid	III.2.4.1
	- bij rapportage	III.2.4.2
	- doorbreken van	III.2.4.3; III.2.4.5; III.2.4.6
	- bij gevaar voor personen	III.2.4.3
	- reikwijdte van het doorbreken van	III.2.4.6

Grenzen;	- van de eigen deskundigheid	II.1.1.3; III.3.3.2
	- van het beroepsmatig handelen	III.3.3
Hulp en steun aan collega's, etc.		III.4.6.3
Indirecte effecten van het beroepsmatig handelen		III.4.3.2
Informatie;	- en instemming	III.2.3
	- over het doorbreken van vertrouwelijkheid	III.2.4.4
	- aan beide ouders	I.1.5.2
	- bij professionele activiteiten in ruimere zin	III.2.3.6
	- over alternatieve theorieën etc.	III.1.2.6
	- over aanvaarden van opdrachten	III.1.2.5
	- inhoud van de dezelfde	III.2.3.4
	- voor opdrachtgever en cliënt	III.2.3.3
Instemming		III.2.3; III.2.3.6
Integriteit		II.1.1.1; III.1
Interdisciplinair team;	- samenwerking	III.2.6.3
Intervisie		III.2.6.5; III.3.1.2
Inzage		III.2.3.4; III.2.5.2; III.2.5.3; III.2.5.4; III.2.7.2
	- en afschrift van het dossier	III.2.5.7
	- en blokkeringsrecht bij cliënt-systeem	III.2.5.3; III.2.7.6
	- voorafgaand aan de rapportage	III.2.7.2
Kennis, inzicht en ervaring van betrokkene		III.2.1.2
Kind		I.1.5.1; I.1.5.2.; I.1.5.3, I.1.5.4

Klachtenprocedure;	- medewerking aan ~	Preambule; III.4.2.3
Kritische reflectie		III.3.1.2
Kwalificatie		III.1.2.3 ; III.3.3.3
Kwaliteit		Inleiding; Preambule; I.1.2.8
	- van het beroeps- matig handelen	III.4.1.1; III.4.1.2
	- van ondergeschikten	III.4.6.1
Levensgezel		I.1.5.3
Lichamelijke integriteit van betrokkene		III.2.1.2
Medeverantwoordelijkheid		III.4.1.2
Meerderjarige wilsonbekwame cliënt		I.1.5.3
Meervoudige rollen;	- vermijden van	III.1.3.1
Mentor		I.1.2.7
Methoden		II.1.1.3; III.2.3.4; III.3.2.2; III.3.3.3
Minderjarige cliënt		I.1.5.1
Misbruik		II.1.1.4; III.1.2.2; III.2.7.8; III.4.4.1
	- voorkomen van	III.4.4
Misleiding		III.1.2.1
Mondelinge rapportage aan derden		III.2.7.3
Negatieve ervaringen		III.4.3.1
Non-discriminatie		III.2.1.3
Onafhankelijkheid en objectiviteit		III.1.1.5
Onderwijs, onderwijs- doeleinden		II.1.1.1; III.2.6.5
Onderzoeksgegevens		III.1.2.8
Ongerechtvaardigde verwachtingen		III.1.2.4
Onverenigbare;	- code-artikelen	I.1.4.1
	- opdrachten	III.1.3.3
	- belangen;	III.1.3.2
	onderkennen van	
Onvoorziene afwezigheid;	- onder- waarneming bij	III.4.5.3

Opleiding		II.1.1.3; III.1.2.3; III.3.3.3
Ouders		I.1.5.1; I.1.5.2.; I.1.5.3, I.1.5.4
Overleg over de professionele relatie		III.2.3.5
Persoonlijke;	- beperkingen	III.3.3.1; III.3.3.6; III.3.3.7
	- belangen	III.1.3.5
	- relatie met cliënten	III.1.3.6; III.1.3.9
	- relatie na het beëindigen ...	III.1.3.9
Plagiaat		III.1.2.7
Privacy	→ vertrouwelijkheid	
Procedure;	klachten	Inleiding; III.4.2.2
Professionele;	- beperkingen	II.1.1.3; III.3.3.1; III.3.3.6; III.3.3.7
	- deskundigheid	III.3.2.1
	- en ethische normen	III.4.1.3
	- relatie	I.1.2.3
	- doel van	III.2.3.2; III.2.3.4; III.2.3.5; III.2.5.1; III.3.2.2
	- stadium van	Inleiding; III.2.3.1
	- begin van	I.1.4.5; III.1.1.2; III.1.2.5; III.2.2.1; III.4.5.2
	- einde van	III.1.1.3; III.1.3.8; III.1.3.9; III.2.2.1; III.2.4.1; III.2.5.9; III.2.5.10; III.4.5.2
	- wijzigingen in	III.2.4.4; III.2.4.5; III.2.5.6
	- verantwoording	III.3.3.5
Psychische integriteit van betrokkene		III.2.1.2
Publicaties		III.1.2.7
Rapportage		III.2.7
Relevante;	- gegevens	III.1.2.8.; III.2.4.2; III.2.5.1; III.2.6.1; III.2.7.7
	- gegevens in rap- portages en verklaringen	III.2.7.7
	- conclusies	III.3.3.4

Respect		II.1.1.2; III.2
Rolintegriteit		III.1.3
Rol, rolverwarring, rolvermenging		Inleiding; II.1.1.1; III.1.3.1; III.1.3.4
Samenhang van de code		I.1.1.1
Schade;	- voorkomen van	III.4.3
Schriftelijke rapportage		III.2.7.1
Seksuele;	- gedragingen ten opzichte van de cliënt	III.1.3.7
	- relatie met de cliënt	III.1.3.6 ; III.1.3.9
Specifieke wettelijke regels		I.1.4.4
Stadium van de professionele relatie		Inleiding
Statistiek		III.2.6.4
Strijdigheid met de belangen van de cliënt		I.1.5.4
Studenten;	- hulp en steun aan	III.4.6.3
Supervisanten;	- hulp en steun aan	III.4.6.3
Supervisie		III.2.6.5
Titels		III.1.2.3
Toegang tot het dossier		III.2.5.5
Toegankelijkheid van het dossier		III.2.5.6
Toestemming		III.2.3.1; III.2.5.5; III.2.5.7; III.2.6.1; III.2.6.2; III.2.6.3; III.2.6.4
Toetsing van het beroepsmatig handelen		Preambule, III.4.2.1; III.4.2.2
Uitzonderingsbepalingen;	- toepassen van	I.1.4.3
Vakbekwaamheid		III.3.2
Verantwoorde beroeps- uitoefening		Inleiding; III.3.3.6; III.3.3.7; III.4.6.3
Verantwoordelijkheid		II.1.1.4 ; III.4
	- na beëindiging van de professionele relatie	III.1.3.8 ; III.4.5.2

Verantwoording		III.4.2
Verbetering van gegevens		III.2.3.4; III.2.5.8; III.2.7.4
Vermelden van opleiding, kwalificaties, titels etc.		III.1.2.3
Vermengen van rollen vermijden		III.1.3.4
Verminderd vermogen tot beroepsuitoefening		III.3.3.6; III.3.3.7
Vernietiging van het dossier;		III.2.5.9
- recht op		III.2.5.10
Verschoningsrecht		III.2.4.6
Vertegenwoordiging van de cliënt		I.1.5
Vertrouwelijkheid		II.1.1.2; III.1.3.3; III.2.4; III.2.5.2; III.2.5.3 ; III.2.5.4; III.2.5.5; III.2.7.6
Vertrouwen in de psychologie		III.1.1.1
Verwijdering van gegevens		III.2.3.4; III.2.5.8; III.2.7.4
Voorkomen van misleiding		III.1.2.1
Voortzetten van de professionele relatie		III.1.1.2 ; III.2.3.1; III.2.3.2
Voorwaarden, financiële en algemene		III.1.2.5
Vrijheid om te handelen conform de beroepscode		III.4.6.2
Waardigheid		II.1.1.2; III.2.1.2
Waarneming bij onvoorziene absentie		III.4.5.3
Welingelicht aangaan van de professionele relatie		III.2.3.2
Werkomgeving;	- de psycholoog en zijn	III.4.6
Werkzaamheden die strijdig zijn met de code		III.1.1.4
Wetenschappelijk(e);	- onderzoek	II.1.1.1.; III.1.2.7.; III.2.6.4; III.2.6.5
	- publicaties	III.1.2.7; III.2.6.5
Wettelijk(e);	- vertegenwoordiger	I.1.2.7; I.1.5
	- vereiste nakoming van de opdracht	I.1.4.5

	- verplichte gegevens- verstrekking aan derden	III.2.6.2
Wijzigingen in de professionele relatie	- bepalingen	I.1.4.4; I.1.4.5 III.2.4.4; III.2.4.5; III.2.5.6
Wilsonbekwaam		I.1.5; I.1.5.3
Zelfbeschikking, autonomie		III.2.2.1; III.2.2.2
Zorgvuldigheid		I.1.3.1
	- in het verkrijgen van onderzoeks- gegevens	III.1.2.8